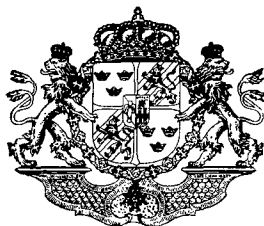


SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING



BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1927

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1928
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
[1759 28]

INLEDNING

TILL

Bergshantering / Kommerskollegium. – Stockholm : K.L . Beckman, 1912-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : K.L . Beckman, 1963-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

1911-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. –1950-1977 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska. – Från 1952 med parallelltitel på engelska: Metal and Mining Industries.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år...– Stockholm : P. A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Efterföljare:

Täckningsår 1978, se Statistiska Meddelanden Iv 1980:12.

Täckningsår från 1979 införlivad i Industri / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Isaac Marcus 1962-1996. – (Sveriges officiella statistik)

Översiktspublikationer:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960. S. 1-5. Tab. 1. – Tab. 4

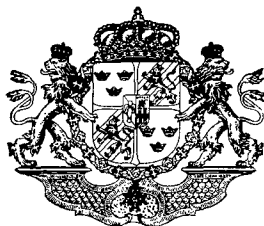
Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

Bergshantering. År 1927. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2015.

urn:nbn:se:scb-berg-1927

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING



BERGSHANTERING

BERÄTTELSE FÖR ÅR 1927

AV

KOMMERSKOLLEGIUM

STOCKHOLM 1928
K. L. BECKMANS BOKTRYCKERI
[1759 28]

TILL KONUNGEN.

Jämlikt sin instruktion får Kommerskollegium härmed överlämna berättelse om rikets bergshantering år 1927, vilken till plan och uppställning ansluter sig till närmast föregående årsberättelse. Ur berättelsen hava preliminära uppgifter om produktionen av järnmalm och tackjärn m. m. redan förut offentliggjorts i Kommersiella Meddelanden.

Stockholm den 8 oktober 1928.

Underdånigst

K. A. FRYXELL.

MARTIN JANSSON.

A. Lilienberg.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Allmän översikt	7.
A. Bergverkens produktion	8.
B. Råmaterial och bränsle samt drivkraft	27.
C. Arbetsgivare och personal	32.
D. Fyndigheters förvärvande och försvar	35.
E. Bevillningstaxerad inkomst av bergverksrörelse	37.
Fransk résumé	38.
Tabeller:	
Tab. 1. Uppfordringen ur järngruvorna år 1927	42.
» 2. Järnmalmes anrikning, brikettering och sintring år 1927	50.
» 3. Masugnar och tillverkning av tackjärn år 1927	54.
» 4. Antal verk samt härdar och ugnar för beredande av smidbart järn och stål år 1927	54.
» 5. Tillverkning av smältstycken och råskenor samt götmetall och blåsstål år 1927	56.
» 6. Tillverkning av smitt, pressat och valsat järn och stål m. m. samt erhållet skrot år 1927	57.
» 7. Tillverkning vid bergverken av andra metaller än järn m. m. år 1927	59.
» 8. Uppfordringen ur andra malmgruvor än järngruvor år 1927	60.
» 9. Uppfordringen ur stenkolsgruvorna år 1927	62.
» 10. Produktionen av oarbetad sten och stenarbeten år 1927	64.
» 11. Förbrukningen vid bergverken av bränsle år 1927	66.
» 12. Träkolsförbrukningen vid verk med framställning av järn och stål år 1927	68.
» 13. Motorer, använda vid bergverken år 1927	69.

Table des matières.

	Pag.
Aperçu général	7.
A. La production des mines, des usines et des carrières	8.
B. Matières brutes, combustibles et force motrice	27.
C. Patrons et personnel	32.
D. Acquisition et défense des gisements	35.
E. Revenus nets des exploitations minérales d'après le recensement officiel	37.
 Résumé en français	 38.
 Tableaux annexés:	
Tabl. 1. Extraction de minerais de fer, en 1927	42.
Col. 1—2: Mines et limites; col. 3: Méthode d'extraction; col. 4: Nombre des semaines d'exploitation; col. 5—6: Roche et minerai réunis tirés (col. 5) sous terre et (col. 6) à la surface; col. 7—9: Production (col. 7—8) et valeur (col. 9) de minerai de fer tiré directement utilisable, (col. 7) de première qualité et (col. 8) d'autres qualités; col. 10—12: Pour cent (col. 10) de fer, (col. 11) de phosphore et (col. 12) de soufre, contenu dans le minerai de fer de première qualité; col. 13: Production de minerai propre à enrichir.	
" 2. Enrichissement de minerais de fer, en 1927	50
Col. 1: Usines; col. 2: Méthode d'enrichissement; col. 3: Nombre des heures de production; col. 4—8: Produit brut employé et son pour cent (col. 6) de fer, (col. 7) de phosphore et (col. 8) de soufre; col. 9—13: Produit tout fait et son pour cent (col. 11) de fer, (col. 12) de phosphore et (col. 13) de soufre; col. 14—17: Briquettes (sinters y compris).	
" 3. Hauts-fourneaux et production de fonte, en 1927	54.
Col. 1: Gouvernements; col. 2: Nombre des usines; col. 3—4: Nombre des hauts-fourneaux; col. 5: Journées de fondage; col. 6—14: Fonte; col. 15—16: Ouvrages de fonte directement produits; col. 17—18: Production totale.	
" 4. Usines et fourneaux à produire le fer doux et l'acier, en 1927	54.
Col. 1: Gouvernements; col. 2: Nombre des usines employées; col. 3—8: Fourneaux à puddler et à fondre la ferraille; col. 9—22: Fourneaux à métal fondu; col. 23—24: Fourneaux à acier poule.	
" 5. Production de massiaux, fer brut en barres, lingots etc., en 1927	56.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité et (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	
" 6. Production de fer et d'acier forgé et laminé ainsi que chutes de fer, en 1927	57.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité, (col. 3) valeur en couronnes; col. 4—6: Produits destinés à la vente, (col. 4) à l'étranger, (col. 5) dans le pays, (col. 6) valeur en couronnes.	

	Pag.
Tabl. 7. Production de métaux autres que le fer etc. dans les usines, en 1927	59.
Col. 1: Produits; col. 2—3: Production totale, (col. 2) quantité, (col. 3) valeur; col. 4—5: Produits destinés à la vente, (col. 4) kilogrammes, (col. 5) valeur en couronnes; col. 6: Matières premières exclusivement ou principalement d'origine étrangère.	
» 8. Minerais autres que ceux de fer, en 1927	60.
Col. 1—2: Mines et limites; col. 3: Méthode d'extraction; col. 4: Nombre des semaines d'exploitation; col. 5: Roche et minerais réunis tirés; col. 6—11: Production de minerais directement utilisables: (col. 6) cuivre, (col. 7) manganèse, (col. 8) zinc, (col. 9) plomb et argent, (col. 10) arsenic, (col. 11) pyrite, (col. 12—13) total, (col. 12) quantité, (col. 13) valeur en couronnes; col. 14: Pour cent de métal contenu dans les minerais; col. 15: Production de minerais propres à enrichir.	
» 9. Houille extraite, en 1927	62.
Col. 1—2: Mines; col. 3: Nombre des semaines d'exploitation; col. 4: Roche, houille et argile réunies tirées; col. 5—13: Production: (col. 5—9) de houille, (col. 10—11) d'argile réfractaire et (col. 12—13) de «klinker».	
» 10. Production des carrières et ateliers pour dégrossir, casser, tailler et polir la pierre, en 1927	64.
Col. 1: Produits; col. 2: Unité; col. 3: Quantité totale de l'extraction; col. 4—5: Production destinée à la vente, (col. 4) quantité, (col. 5) valeur en couronnes.	
» 11. Consommation de combustibles dans les mines, les usines et les carrières, en 1927	66.
Col. 1: Gouvernements; col. 2: Houille; col. 3: Coke; col. 4: Tourbe; col. 5: Charbon de bois; col. 6: Bois de chauffage en grands morceaux; col. 7: Autre bois à brûler; col. 8: Combustible liquide; col. 9: Gaz de hauts-fourneaux et de fourneaux à coke; col. 10: schiste alumineux.	
» 12. Consommation de charbon de bois dans les usines de fer, en 1927	68.
Col. 1: Gouvernements; col. 2—3: Charbon de bois brut, (col. 2) de meule, (col. 3) de fourneau; col. 4—5: Charbon de lattes de scierie, (col. 4) de meule, (col. 5) de fourneau; col. 6: Consommation totale; col. 7: Valeur en couronnes; col. 8: Valeur moyenne par hectolitre, en couronnes.	
» 13. Moteurs employés dans les mines, les usines et les carrières, en 1927	69.
Col. 1: Moteurs; col. 2—21: Moteurs dans les mines (col. 2—9), les usines de schlich, de briquettes et de sinters (col. 10—13), les usines de fer et les autres usines pour la production de métaux etc. (col. 14—17), les carrières et ateliers de pierre (col. 18—21); col. 22—25: Totaux des moteurs.	

Allmän översikt.

Berättelsen om Sveriges bergshantering 1927 är, vad textavdelningen beträffar, liksom närmast föregående berättelse fördelad på följande huvudrubriker:

- A. *Bergverkens produktion*, omfattande redogörelse för produktionen av järnmalm, tackjärn, ferrolegeringar, järnsvamp, smidbara mellanprodukter, smitt, pressat och valsat järn och stål, andra malmer än järnmalm, andra metaller än järn samt diverse närstående bergverksprodukter, stenkol, eldfast lera och klinkerlera samt slutligen oarbetad sten och stenarbeten.
- B. *Råmaterial och bränsle samt drivkraft.*
- C. *Arbetsgivare och personal.*
- D. *Fyndigheters förvärvande och försvar.*
- E. *Bevillningstaxerad inkomst av bergverksrörelse.*

Tabellbilagans 10 första tabeller svara mot kap. A i texten, medan tabellerna 11—13 liksom kap. B i texten innehålla uppgifter angående förbrukade råmaterial och bränslemedel samt använd drivkraft. För arbetsgivare och sysselsatt personal, förvärvande och försvar av fyndigheter samt bevillningstaxerad inkomst av rörelsen redogöres endast i textavdelningen.

* * *

Den översiktliga tablån här nedan över bergshanteringens olika huvudgrenar 1927 utvisar för hanteringen i dess helhet någon uppgång i förhållande till närmast föregående redogörelseår. Härpå tyder också en stegring av totala antalet av samtliga bergverksarbetare utgjorda arbetstimmar från 100·5 milj. under 1926 till 107·6 milj. under 1927. En särskilt under senare tid starkt framträdande allmän mekaniseringstendens på det industriella området får ett siffermässigt uttryck i fortsatt ökning av den mekaniska kraften, medan arbetarantalet hållit sig nästan konstant.

Översikt av bergshanteringens år 1927.

	Antal arbets- ställen	Personal		Drivkraft i eff. hkr		Tillverk- ningarnas saluvärde Kr.
		För- valtnings- personal	Arbetar- personal	För omedelbar drift av maskiner och apparater	För drivande av elek- tricitets- generatorer	
Järngruvor	80	456	8 318	81 147	12 109	100 144 859
Andra malmgruvor	23	77	1 210	9 584	700	8 306 288
Järnverk	93	2 197	24 657	237 393	148 574	185 121 882
Andra metallframställningsverk o. d.	7	51	811	4 317	630	15 039 236
Stenkolsgruvor	8	101	2 190	4 581	390	5 662 314
Stenindustriella anläggningar ...	564	666	16 646	17 403	748	48 642 059
Summa 1927	775	3 548	53 892	354 375	163 151	362 916 638
» 1926	739	3 341	53 085	344 587	161 165	337 519 308

Malmbrytningen och i all synnerhet järnmalmsproduktionen har under 1927 haft betydligt större omfattning än under närmast föregående år. För stenindustriens del karaktäriseras läget av en kraftig återhämtning efter 1926 års långvariga arbetsinställelse. Vid järnverken har ingen betydande ändring i stort sett av produktionens volym ägt rum under 1927, medan kopparverken haft ökad sysselsättning. Stenkolsbrytningen har kvantitativt sett hållits väl uppe på den tidigare nivån, ehuru priset på de svenska kolen blev synnerligen starkt efter upphörandet av den goda konjunktur, som inträdde i samband med den stora engelska kolstrejken 1926.

Beträffande dels omfattningen av det till grund för bergsberättelsen liggande primärmaterialet, dels förefintliga skiljaktigheter mellan de här meddelade siffrorna och motsvarande uppgifter i kommerskollegii allmänna industriberättelse, dels betydelsen i vissa fall av uttrycket »arbetsställe» hänvisas till inledningskapitlet i 1925 och 1926 års berättelser om bergshantering.

A) Bergverkens produktion.

Järnmalm.

Den svenska järnmalmsproduktionen har under senare år befunnit sig i jämn och stark utveckling och överträffar numera fr. o. m. år 1925 avsevärt förkrigsnivån, vilket även framgår av sammanställningen här nedan. Visserligen har den inhemska malmförbrukningen i samband med inskränkning av tackjärnsproduktionen nedgått, men på världsmarknaden har efterfrågan å svensk järnmalm varit synnerligen livlig. Redogörelseårets produktion, 9 660 977 ton direkt användbar malm och slig tillsammans, innebär en ny rekordsiffra och en stegring från 1926 på ej mindre än 14.1 %.

Produktionen av järnmalm (från gruvor) åren 1861—1927.¹⁾

Årligen	Antal med malmfångst arbetade gruvor (utnål)	Vunnen malm (inkl. slig) Ton	Å r	Antal med malmfångst arbetade gruvor (utnål)	Vunnen malm (inkl. slig) Ton
1861—1870	461	497 905	1913	295	7 475 571
1871—1880	479	753 850	1923	270	5 588 173
1881—1890	513	902 230	1924	265	6 499 730
1891—1900	339	1 905 646	1925	279	8 168 546
1901—1910	313	4 094 417	1926	268	8 465 914
1911—1920	319	6 312 281	1927	268	9 660 977
1921—1925	270	6 584 408			

Tablån här nedan över järnmalmsbrytningen länsvis ger vid handen, att jämfört med förkrigstiden i stort sett endast de landsdelar, inom vilka de största exportfälten ligga, uppvisa produktionsökning. Vid en jämförelse mellan 1926 och 1927 års siffror observeras, att brytningen stegrats kraftigt i Kopparbergs län (21.2 %), medan uppgången i Norrbotten varit mera blygsam (12.3 %). I Örebro läns bergslager har produktionen starkt ökats. Endast ett par län i östra Sverige förete minskade brytningssiffror.

¹⁾ I denna tablå liksom i tabellbilagans tab. I redovisas från och med 1921 i stället för antalet »gruvor» antalet utnål.

Järnmalmproduktionen inom olika län åren 1913, 1926 och 1927.

L ä n	Vunnen malm (inkl. slig)					
	1913		1926		1927	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län	46 500	0·6	7 798	0·1	25 869	0·3
Uppsala län	62 299	0·8	30 804	0·3	23 521	0·3
Södermanlands län	46 524	0·6	37 892	0·4	41 798	0·4
Östergötlands län	4 078	0·1	23 687	0·3	20 969	0·2
Malmöhus län	¹⁾ 13 115	0·2	—	—	—	—
Värmlands län	60 494	0·8	56 488	0·7	61 514	0·6
Örebro län	558 592	7·5	192 318	2·3	269 189	2·8
Västmanlands län	345 230	4·6	218 163	2·6	221 327	2·3
Kopparbergs län	1 402 044	18·8	1 605 557	19·0	1 945 612	20·1
Gävleborgs län	23 092	0·3	28 730	0·3	13 079	0·1
Norrbottnens län	4 913 603	65·7	6 264 477	74·0	7 038 099	72·9
Hela riket	7 475 571	100·0	8 465 914	100·0	9 660 977	100·0

Nedanstående tablå avser att visa utbytet av malm i förhållande till totala berg- och malmbrytningen inom fyndigheterna i olika landsdelar.

Berg- och malmbrytningen i järngruvorna samt malmvärdet år 1927.

L ä n	Inom fyndigheten brutet berg och malm	Vunnen direkt användbar malm	Direkt användbar malm i % av bergbrytningen	Vunnen anrikningsmalm	Anrikningsmalm i % av bergbrytningen	All producerad direkt användbar malms	
						värde 1 000 kr.	medelvärde per ton kr.
	Ton			Ton			
Stockholms län	34 852	—	—	34 607	99·3	—	—
Uppsala län	34 921	16 218	46·4	14 475	41·5	165	9·76
Södermanlands län	83 226	7 504	9·0	70 101	84·2	83	10·83
Östergötlands län	64 016	6 204	9·7	33 555	52·4	75	12·00
Värmlands län	111 028	45 230	40·7	28 365	25·5	408	8·44
Örebro län	473 174	202 504	42·8	189 905	40·1	1 789	8·60
Västmanlands län	352 243	134 538	38·2	175 366	49·8	1 315	9·74
Kopparbergs län	2 756 453	1 823 214	66·1	233 506	8·5	16 080	8·82
Gävleborgs län	40 309	2 465	6·1	35 213	87·4	37	15·00
Norrbottnens län	7 404 297	6 780 386	91·6	310 656	4·2	70 541	10·38
Hela riket 1927	11 354 519	9 018 263	79·4	1 125 749	9·9	90 493	10·00
» » 1926	10 086 408	8 002 226	79·3	1 046 000	10·4	80 227	10·01

I den direkt användbara malmen och anrikningsgodset ha ej inräknats ur äldre varp erhållna kvantiteter. Värdesiffrorna avse däremot *all* under året vunnen direkt användbar malm. Om hänsyn toges huvudsakligen till den direkt användbara malmen, framgår tydligt av tablå, att malmutbytet vid de norrbottniska fälten med deras övervägande brytning i dagen vida överträffar motsvarande utbyte vid de mellansvenska gruvorna.

¹⁾ Slig framställd av varpmalm från Gällivare.

Av all under året vunnen direkt användbar malm, 9 044 875 ton, bestod 8 823 447 ton av primamalm och endast 221 428 ton av andra kvaliteter. Av sistnämnda mängder hade resp. 1 919 646 och 165 520 ton erhållits vid 30 i samband med gruvbrytningen drivna magnetiska sovrings- och separeringsverk, medan motsvarande siffror för 1926 voro resp. 1 549 058 och 156 287 ton.

Av nedan meddelade sammanställningar framgår den vunna primamalmens beskaffenhet med hänsyn till järn-, fosfor- och svavelhalt.

Primamalmen, fördelad länsvis efter olika järnhalt år 1927.

L ä n	J ä r n h a l t				Summa
	Under 40 %	Fr. o. m. 40 % intill 50 %	Fr. o. m. 50 % intill 60 %	Fr. o. m. 60 % intill 70 %	
	T o n				
Uppsala län	—	—	16 596	—	16 596
Södermanlands län	—	—	6 370	1 276	7 646
Östergötlands län	—	—	6 204	—	6 204
Värmlands län	—	1 760	40 476	6 049	48 285
Örebro län	—	7 149	178 473	19 975	205 597
Västmanlands län	—	61 796	54 724	709	117 229
Kopparbergs län	26 906	24 152	282 484	1 288 806	1 622 348
Gävleborgs län	—	—	1 877	588	2 465
Norrbottens län	56 715	—	—	6 740 362	6 797 077
Hela riket 1927	83 621	94 857	587 204	8 057 765	8 823 447
» » 1926	66 062	70 768	446 290	7 240 266	7 823 386

Primamalmen, fördelad länsvis efter olika fosforhalt år 1927.

L ä n	Fosforhalt						Summa
	Under 0·01 %	Fr. o. m. 0·01 % intill 0·05 %	Fr. o. m. 0·05 % intill 0·1 %	Fr. o. m. 0·1 % intill 0·6 %	Fr. o. m. 0·6 % intill 1 %	1 % eller däröver	
	T o n						
Uppsala län	11 019	5 577	—	—	—	—	16 596
Södermanlands län	164	6 206	—	1 276	—	—	7 646
Östergötlands län	—	6 204	—	—	—	—	6 204
Värmlands län	38 670	9 615	—	—	—	—	48 285
Örebro län	48 633	140 005	12 274	4 685	—	—	205 597
Västmanlands län	95 038	22 191	—	—	—	—	117 229
Kopparbergs län	38 128	51 058	—	175 797	330 732	1 026 633	1 622 348
Gävleborgs län	2 465	—	—	—	—	—	2 465
Norrbottens län	—	692 635	273 923	576 000	1 057 057	4 197 462	6 797 077
Hela riket 1927	234 117	933 491	286 197	757 758	1 387 789	5 224 095	8 823 447
» » 1926	269 947	620 145	237 928	818 579	1 243 398	4 633 389	7 823 386

Primamalmen, fördelad länsvis efter olika svavelhalt år 1927.

L ä n	S v a v e l h a l t			Summa
	Under 0·01 %	Fr. o. m. 0·01 % intill 0·05 %	0·05 % eller däröver	
	T o n			
Uppsala län	1 186	13 284	2 126	16 596
Södermanlands län	6 206	164	1 276	7 646
Östergötlands län	—	6 204	—	6 204
Värmlands län	11 305	23 829	13 151	48 285
Örebro län	63 492	128 140	13 965	205 597
Västmanlands län	—	40 076	77 153	117 229
Kopparbergs län	1 312 298	259 048	51 002	1 622 348
Gävleborgs län	—	588	1 877	2 465
Norrbottnens län	432 557	4 912 958	1 451 562	6 797 077
Hela riket 1927	1 827 044	5 384 291	1 612 112	8 823 447
” ” 1926	1 742 388	5 740 585	340 413	7 823 386

Brytningen av fosforrena (under 0·01 %) malmer i mellansvenska bergslagen har som synes ytterligare nedgått under redogörelseåret. Beträffande svavelhalt må nämnas, att den i förhållande till 1926 mycket framträdande förskjutningen från gruppen »fr. o. m. 0·01 % intill 0·05 %» till gruppen »0·05 % eller däröver» sammanhänger med att malmen från Gällivare för 1927 angivits med avsevärt högre svavelhalt än för 1926.

Från gruvorna erhöles under 1927 förutom direkt användbar malm även 1 140 232 ton för anrikning lämplig produkt. Därav härrörde 598 954 ton från större delen av å föregående sida omnämnda 30 magnetiska sovrings- och separeringsverk jämte ytterligare 5 dylika verk. Motsvarande kvantiteter utgjorde 1926 resp. 1 064 489 och 488 450 ton. Av anrikningsgodset framställles vid anrikningsverken järnmalmsslig, vilken delvis bearbetas till briketter eller sinter vid härför anlagda verk. Beträffande ifrågakvarande produktion meddelas nedan en översikt.

Produktionen av slig, briketter och sinter av järnmalm åren 1913 och 1923—1927.

Å r	Slig		Briketter		Sinter	
	Kvantitet Ton	Värde Kr.	Kvantitet Ton	Värde Kr.	Kvantitet Ton	Värde Kr.
1913.....	657 976	6 624 033	333 252	5 133 628	—	—
1923.....	323 921	3 197 125	59 478	1 249 854	65 801	1 343 896
1924.....	438 435	4 674 830	75 725	1 645 010	143 964	2 882 158
1925.....	499 348	4 874 754	38 979	815 242	144 382	2 610 630
1926.....	454 981	4 679 295	33 782	726 811	143 661	2 496 605
1927.....	616 102	6 083 446	29 451	595 440	177 800	2 973 086

Sligproduktionen har sålunda under 1927 stegrats med ej mindre än 35·4 %. Briketttillverkningen, som de senaste åren bedrivits i jämförelsevis obetydlig omfattning, har under redogörelseåret ytterligare nedgått, medan däremot den yngre och billigare sintermetoden vunnit avsevärt ökad tillämpning.

Den framställda sligens järnhalt i förhållande till det behandlade rågodset belyses av följande tablå.

Det bearbetade anrikningsgodsets och sligens järnhalt år 1927.

R å g o d s		Därav framställd slig i ton med en järnhalt av i genomsnitt				
Med en järnhalt av i genomsnitt	Ton	Under 50 %	50 % in- till 60 %	60 % in- till 70 %	70 % och däröver	Summa
Under 30 procent	73 862	—	14 765	13 025	—	27 790
30 intill 40 procent.....	481 524	3 335	5 664	202 994	—	211 993
40 " 50 "	621 661	—	10 303	213 530	128 352	352 185
50 " 60 "	36 694	—	2 146	21 988	—	24 134
Summa 1927	1 213 741	3 335	32 878	451 537	128 352	616 102
" 1926	915 219	—	35 032	349 890	70 059	454 981

Utbytet av färdig vara, d. v. s. sligkvantiteten i förhållande till mängden behandlat rågods, utgjorde 50·8 %.

I nedanstående översikt är den producerade sligen fördelad efter olika fosfor- och svavelhalt.

Järnmalmssligens fosfor- och svavelhalt år 1927.

	Under 0·01 %	Fr. o. m. 0·01 %	Fr. o. m. 0·05 %	Fr. o. m. 0·1 %	Fr. o. m. 0·6 %	1 % eller däröver	Summa
		intill 0·05 %	intill 0·1 %	intill 0·6 %	intill 1 %		
Sligen fördelad	Ton	Ton	Ton	Ton	Ton	Ton	Ton
efter fosforhalt	201 980	264 977	5 300	143 845	—	—	616 102
" svavelhalt	117 229	223 212		275 661			616 102

Förutom ovan redovisade slig, erhållen genom anrikning av järnmalm, har under 1927 vid tvenne kopparverk som biprodukt vid framställning av koppar ur svavelkisbränder erhållits s. k. purple-ore, med hänsyn till järnhalt jämförlig med järnmalmsslig (55 à 58 % järn). Ifrågasvarande produktion uppgick till 176 346 ton med ett värde av 1 364 558 kronor, medan kvantiteten för år 1926 utgjorde 137 558 ton. Vid det ena av verken ha av 134 108 ton purple-ore, huvudsakligen av årets produktion, framställts 131 426 ton briketter (80 482 ton 1926) med värdet 1 905 677 kronor, vid det andra av 40 054 ton under året producerad purple-ore 39 658 ton sinter (10 055 ton 1926) med värdet 490 768 kronor.

Om graden av sysselsättning under senare år vid gruvarbete under jord, i dagbrott och vid allt egentligt gruvarbete överhuvud giver tablåen å sid. 13 en föreställning.

Gruvbrytningens fördelning på arbete under jord och i dagbrott.

År	Arbete under jord			Arbete i dagbrott			Allt arbete med malmfångsten		
	Under jord brutet berg och malm Ton	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare	I dagen brutet berg och malm Ton	Antal därmed sysselsatta arbetare	Ton per arbetare	Totala kvantiteten vunnen malm Ton	Samtliga arbetare	Ton per arbetare
1913	4 652 001	3 625	1 283	6 337 004	2 151	2 946	7 475 571	11 811	633
1923	4 100 379	2 504	1 638	4 294 111	863	4 976	5 588 173	7 460	749
1924	4 195 663	2 475	1 695	5 281 554	733	7 205	6 499 730	7 459	871
1925	5 550 669	2 570	2 160	6 511 530	812	8 019	8 168 546	7 773	1 051
1926	5 546 724	2 462	2 253	7 079 304	780	9 076	8 465 914	7 227	1 171
1927	6 378 850	2 769	2 304	7 820 284	911	8 584	9 660 977	8 046	1 200

Kvantiteten vunnen malm per arbetare har, som synes, alltsedan 1923 stadigt stegrats, vilket tyder på att produktionsapparaten under senare år alltmer vunnit i effektivitet.

Samtliga de sifferuppgifter, som i det föregående meddelats, avse produktionen från gruvor. Därjämte ha under år 1927 ur vissa småländska sjöar erhållits 3 474 ton *sjö- och myrmalm* med värdet 25 078 kronor. Totala kvantiteten under redogörelseåret vunnen järnmalm av alla slag uppgår till 9 664 451 ton med ett värde av 96 601 411 kronor. Motsvarande siffror för 1926 voro resp. 8 469 697 ton och 84 931 294 kronor.

Exporten av järnmalm under 1927 uppgick enligt handelsstatistiken till ej mindre än 10 587 667 ton styckemalm och slig med värdet 150 751 329 kronor samt 128 098 ton briketter med värdet 1 977 495 kronor, medan 1926 exporten var 7 576 517 ton styckemalm och slig med värdet 106 437 666 kronor samt 79 004 ton briketter med värdet 1 214 165 kronor.

Tackjärn.

Järnindustrien och framför allt tillverkningen av vanligt handelsjärn i Sverige arbetar som bekant sedan ett antal år tillbaka under tryckta förhållanden. I syfte att förbilliga produktionen och försäljningsomkostnaderna för att såmedelst stärka konkurrensförmågan ha på senare tid strävanden i koncentrationens tecken framträtt. Ett första positivt resultat härav blev den kring Fagersta bruk som centrum uppbyggda koncern av mellansvenska järnverk, vilken började sin verksamhet med 1927 års ingång. De omläggningar av driften, som ägt rum i detta sammanhang, ha redan hunnit sätta spår även i produktionsstatistiken. Överhuvud kan sägas, att ganska betydande omorganisations- samt nyanläggnings- och moderniseringsarbeten, delvis i samband med fortsatt utexperimenterande av nyare stålframställningsmetoder, pågå inom järnhanteringen.

Produktionen av tackjärn uppgick, såsom framgår av omstående tablå, under redogörelseåret till endast 417 765 ton, vilket innebär en minskning av 9.6 % från 1926.

Produktionen av tackjärn åren 1861—1927.

Arligen	Ton	Årligen	Ton	År	Ton
1861—1870	236 340	1911—1920	675 261	1924	513 255
1871—1880	347 468	1921—1925	361 297	1925	431 988
1881—1890	437 978	1913	730 207	1926	462 155
1891—1900	494 471	1923	282 607	1927	417 765
1901—1910	547 837				

Av nedanstående tablå över tackjärnsproduktionens fördelning på olika huvudslag framgår, att nedgången under sistlidet år mer eller mindre hårt drabbat alla tackjärnssorter utom basiskt martintackjärn, som väl hävdadt sin ställning från 1926, samt framför allt vanligt gjuteritackjärn, varav produktionen till följd av ökad verksamhet vid den betydande koksmasugnen i Oxelösund stegrats med ej mindre än 23 %.

Produktionen av olika slags tackjärn åren 1913, 1926 och 1927 i ton.

Olika slag av tackjärn samt gjutgods, framställt direkt från masugn	1913	1926	1927
Smidestackjärn	186 090	48 961	32 986
Bessemeritackjärn, för sur process.....	141 641	32 545	28 939
" " basisk "		100 926	81 413
Martintackjärn, för sur process	358 437	145 859	130 700
" " basisk "		57 994	59 168
Gjuttackjärn för aducering.....	14 250	14 134	11 382
" " andra ändamål	15 891	52 271	64 141
Gjutgods, framställt direkt från masugn	13 898	9 465	9 036
Summa	730 207	462 155	417 765

Värdet av redogörelseårets totala tackjärnsproduktion har uppgivits till 40 426 130 kronor eller i genomsnitt 97 kronor per ton, vilket betyder en ytterligare sänkning i förhållande till 1926, då motsvarande medelvärde utgjorde 100 kronor.

Tackjärnstillverkningen inom olika län åren 1913, 1926 och 1927.

L ä n	1913		1926		1927	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%
Stockholms län	18 363	2·5	4 788	1·0	14 691	3·5
Uppsala län	34 146	4·7	14 771	3·2	8 079	1·9
Södermanlands län	1 266	0·2	27 076	5·9	43 515	10·4
Östergötlands län	19 576	2·7	7 717	1·7	4 862	1·2
Jönköpings län	1 070	0·1	522	0·1	1 529	0·4
Kalmar län	10 663	1·5	—	—	—	—
Älvsborgs län	7 334	1·0	16 053	3·5	16 212	3·9
Värmlands län	62 309	8·5	42 426	9·2	38 849	9·3
Örebro län	171 836	23·5	66 557	14·4	53 315	12·8
Västmanlands län	72 572	9·9	56 982	12·3	57 489	13·8
Kopparbergs län	191 474	26·2	149 034	32·2	116 752	27·9
Gävleborgs län	108 659	14·9	76 229	16·5	62 472	14·9
Västernorrlands län	7 028	1·0	—	—	—	—
Norrbottnens län	23 911	3·3	—	—	—	—
Hela riket	730 207	100·0	462 155	100·0	417 765	100·0

Tablån nederst å sid. 14 visar, att tackjärnsproduktion under fjolåret bedrivits i samma län som under 1926, men att i flertalet landsdelar tillverkningens omfattning minskats betydligt. Avsevärd ökning uppvisa dock Stockholms och Södermanlands län, sistnämnda förhållande beroende på den övan omnämnda stegringen av kokstäckjärnsproduktionen i Oxelösund.

Tackjärnstillverkningen per masugn åren 1913 och 1923—1927.

År	Antal masugnar i verksamhet	Medeltillverkning	Medelblåsnings-tid	Medeltillverkning per dygn och masugn
		per masugn		Ton
		Ton	Dygn	
1913.....	117	6 241	301	20·73
1923.....	77	3 616	166	21·78
1924.....	82	6 213	240	25·89
1925.....	75	5 717	210	27·22
1926.....	67	6 846	235	29·18
1927.....	58	7 170	242	29·63

Sammanställningen här ovan, jämförd med tab. 3 i tabellbilagan, visar, att under 1927 av landets 123 brukbara masugnar endast 58, d. v. s. icke ens hälften (47 %), varit påblåsta och en stor del av dessa blott under kortare tidsperioder. Den fortsatta stegringen av siffrorna för medeltillverkning och medelblåsningstid per masugn tyder på en fortsatt koncentration av tillverkningen till de mera produktionskraftiga och i allmänhet modernare hyttorna. Huru i berörda avseende förhåller sig inom olika landsdelar framgår av tabellen här nedan.

Tackjärnstillverkningen per masugn i olika län åren 1913, 1926 och 1927.

L ä n	Medeltillverkning			Medelblåsnings-tid			Medeltillverkning per dygn och masugn		
	per masugn								
	Ton			Dygn			Ton		
	1913	1926	1927	1913	1926	1927	1913	1926	1927
Stockholms län	9 182	4 788	14 691	342	116	358	26·85	41·28	41·04
Uppsala län	5 691	6 436	6 940	330	260	282	17·25	24·75	24·61
Södermanlands län	1 266	13 538	21 757	207	168	232	6·12	80·58	93·78
Östergötlands län	6 525	7 717	4 862	318	364	235	20·52	21·20	20·69
Jönköpings län	1 070	522	1 529	144	62	192	7·43	8·42	7·96
Kalmar län	10 663	—	—	283	—	—	37·68	—	—
Älvsborgs län	7 334	8 027	8 106	339	279	314	21·63	28·77	25·82
Värmlands län	4 451	5 303	5 550	297	243	264	14·99	21·82	21·02
Örebro län	5 207	3 698	3 808	287	172	190	18·14	21·50	20·04
Västmanlands län	6 597	9 236	9 457	320	303	319	20·62	30·48	29·65
Kopparbergs län	7 978	9 936	8 981	292	245	208	27·32	40·56	43·18
Gävleborgs län	6 392	6 930	6 247	323	293	275	19·79	23·65	22·72
Västernorrlands län	7 028	—	—	362	—	—	19·41	—	—
Norrbottnens län	11 956	—	—	340	—	—	35·16	—	—
Hela riket	6 241	6 846	7 170	301	235	242	20·73	29·13	29·63

I följande sammanställning har det tillverkade tackjärnet fördelats efter olika framställningsmetoder. Som synes har endast kokstackjärnet förmått hävda och t. o. m. öka produktionskvantiteten från 1926.

Tackjärnsproduktionen åren 1913, 1926 och 1927 med fördelning på olika framställningssätt.

	1913		1926		1927	
	Antal använda ugnar	Tillverkning Ton	Antal använda ugnar	Tillverkning Ton	Antal använda ugnar	Tillverkning Ton
Vanlig masugn	111	698 241	59	375 518	50	340 779
därav med enbart träkol	104	591 605	54	294 650	47	254 722
" " " koks	6	100 685	3	77 561	3	86 057
" " träkol och koks i blandning	1	5 951	2	3 307	—	—
Elektrisk masugn	6	31 966	8	83 169	8	75 101
därav med enbart träkol	6	31 966	8	83 169	7	73 183
" " träkol och koks i blandning	—	—	—	—	¹⁾ 1	1 918
Annan elektrisk ugn än masugn (med träkol och träkolsstybb)	—	—	3	3 468	2	1 885
Summa	117	730 207	70	462 155	60	417 765

Slutligen meddelas nedan tvenne tabeller för att belysa, huru stor del av det tillverkade tackjärnet som varit avsedd för direkt försäljning genom export eller inom landet, varvid fördelning skett dels å olika slags tackjärn, dels å olika län.

Tackjärnets värde och avsättning år 1927 med fördelning på olika slags tackjärn.

Slag av tackjärn	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Smidestackjärn	32 986	2 975 716	6 350	8 487	1 269 817
Bessemertackjärn, för sur process ..	28 939	3 216 330	4 619	3 263	788 200
" " " basisk " 	81 413	7 327 170	—	—	—
Martintackjärn, för sur process	130 700	13 425 949	33 400	19 231	5 121 366
" " " basisk " 	59 168	5 378 173	2 569	28 130	2 767 034
Gjuttackjärn för aducering	11 382	1 054 026	9 437	1 636	1 024 671
" " andra ändamål	64 141	5 844 401	16 717	44 570	5 550 488
Gjutgoods, framställt direkt från masugn	9 036	1 204 365	—	2 194	309 960
Summa 1927	417 765	40 426 130	73 092	107 511	16 831 536
" 1926	462 155	46 135 779	63 224	96 258	15 068 047

¹⁾ Denna elektromasugn har dock huvudsakligen använts för tackjärnsframställning med enbart träkol.

Tackjärnets värde och avsättning år 1927 med fördelning på olika län.

L ä n	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Stockholms län	14 691	1 434 413	13 951	650	1 416 298
Uppsala län	8 079	716 000	1 957	651	239 000
Södermanlands län	43 515	3 379 346	7 558	34 484	3 252 560
Östergötlands län	4 862	454 246	—	—	—
Jönköpings län	1 529	210 000	750	779	210 000
Älvsborgs län	16 212	1 630 025	427	15 785	1 630 025
Värmlands län	38 849	4 133 330	9 920	9 971	2 270 143
Örebro län	53 315	5 219 243	21 781	12 317	3 235 786
Västmanlands län	57 489	5 399 654	10 912	22 912	3 144 656
Kopparbergs län	116 752	10 726 836	3 200	8 981	1 103 318
Gävleborgs län	62 472	7 123 037	2 636	981	329 750
Hela riket 1927	417 765	40 426 130	73 092	107 511	16 831 536
» » 1926	462 155	46 135 779	63 224	96 258	15 068 047

Av 1927 års totala tackjärnstillverkning hava 43·2 % angivits vara avsedda till direkt försäljning, medan motsvarande relationstal för 1926 endast var 34·5 %, och enligt handelsstatistiken uppgick exporten av tackjärn sistlidna år till 87 484 ton mot 77 297 ton 1926. Dessa data antyda ökad livaktighet under fjolåret på exportmarknaden för tackjärn och därmed en välbehövlig ytterligare lättnad i de stora inhemska lagerbehållningarna. Den väsentligt stegrade försäljningen inom landet av gjuteritackjärn sammanhänger med avgjort förbättrad konjunktur för de flesta grenarna av vår inhemska järn-förädlade industri.

Ferrolegeringar.

Järnsvamp.

Produktionen av *ferrolegeringar*, som under de senare åren befunnit sig i ständig stegring, har under 1927 undergått en ytterligare ökning med 13 %.

Produktionen av ferrolegeringar åren 1913 och 1923—1927 i ton.

Å r	Kiseljärn	Kisel- alumi- niumjärn	Kisel- alumi- nium- mangan- järn	Kisel- mangan- järn	Mangan- järn	Spegel- järn	Kromjärn	Wolfram- järn	Fosfor- järn	Summa
1913	9 863	—	136	1 375	—	50	760	—	—	12 184
1923	11 116	52	90	1 812	1 037	41	3 851	—	—	17 999
1924	13 218	52	41	2 238	1 505	—	2 295	—	—	19 349
1925	18 216	313	53	1 348	1 652	64	4 897	4	—	26 547
1926	20 466	400	63	4 065	1 999	326	5 189	—	—	32 508
1927	23 838	22	62	3 396	1 837	636	6 947	—	15	36 753

Omstående tablå innehåller uppgifter beträffande värde och försäljning av olika slags ferrolegeringar.

Ferrolegeringarnas värde och avsättning år 1927.

Olika slag av ferrolegeringar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
			genom export	inom landet	Kr.
	Ton	Kr.	Ton		
Kiseljärn	23 838	4 985 642	22 268	1 544	4 979 142
Kiselaluminiumjärn	22	9 900	22	—	9 900
Kiselaluminiummanganjärn	62	23 231	38	24	23 231
Kiselmanganjärn	3 396	873 646	2 995	401	873 646
Manganjärn	1 837	666 917	426	1 063	575 393
Spegeljärn	636	96 230	605	31	96 230
Kromjärn	6 947	5 370 031	6 252	695	5 370 031
Fosforjärn	15	3 700	15	—	3 700
Summa 1927	36 753	12 029 297	32 621	3 758	11 931 273
» 1926	32 508	8 332 052	27 278	5 060	8 289 207

Vid en jämförelse med motsvarande tabeller i tidigare berättelser må observeras, att där produktionssiffrorna angivits högre än här ovan, beror detta därpå, att för tidigare år i totala kvantiteten tillverkat kromjärn även inräknats mellanprodukt för vidare raffinering, medan fr. o. m. 1927 endast medtages handelsfärdig vara. Detta redovisningssätt synes vara att föredraga, och ha i syfte att ernå jämförbarhet siffrorna ovan för 1923—26 justerats i enlighet härmed.

Redogörelseårets produktion av ferrolegeringar härrör från sammanlagt 35 ugnar, av vilka dock 2 huvudsakligen eller delvis använts för annan elektrotermisk eller kemisk framställning. Den redovisade sammanlagda drifttiden utgjorde 8 804 dygn (7 980 driftdygn år 1926 i 36 ugnar).

Vid ett reduktionsverk i Malmöhus län ha under 1927 i en ugn under 284 driftdygn framställts 6 598 ton *järnsvamp* med värdet 732 444 kronor mot 2 610 ton 1926. Av redogörelseårets tillverkning ha 555 ton uppgivits avsedda för export och 6 043 ton för försäljning inom landet.

Smidbara mellanprodukter.

Tillverkningen av vällmetall, som 1926 under inflytande av det abnorma läget inom den engelska järnhanteringen gick kraftigt ned, har ej att uppvisa något större uppsving under 1927. Användningen av den gamla vallonfärskningsmetoden synes nu praktiskt taget ha upphört i Sverige (jfr tablån å sid. 20).

Produktionen av smältstycken och råskenor åren 1913 och 1923—1927.

År	Lancashiremetod	Andra härdmetoder		Summa smältstycken och råskenor	
	Ton	Ton	Ton	Värde i kr.	
1913	142 787	15 685	158 472	19 391 423	
1923	35 481	3 489	38 970	6 942 935	
1924	44 455	4 521	48 976	9 175 540	
1925	40 463	2 399	42 862	7 955 109	
1926	28 526	1 959	30 485	5 526 579	
1927	30 186	1 288	31 474	5 648 030	

Beträffande götmetall har produktionen av alla de olika huvudslagen utom bessemer ökats under redogörelseåret. Ej minst gäller detta elektrostål, som stegrats med 9·7 % från 1926 och numera representerar över en tiondel av

totala götmetallproduktionen mot endast 0·4 % år 1913. För alla slag av götmetall sammanlagt inskränker sig ökningen under 1927 till 0·8 %.

Produktionen av götmetall åren 1913 och 1923—1927.

År	Bessemergötmetall		Martingötmetall		Degelstålgötmetall		Elektrostålgötmetall		Summa götmetall	
	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	%	Ton	Värde i kr.
1913.....	115 839	19·6	469 387	79·4	3 385	0·6	2 276	0·4	590 887	63 625 606
1923.....	35 100	13·0	217 885	80·5	771	0·3	16 924	6·2	270 680	46 117 296
1924.....	63 632	12·7	398 466	79·5	1 292	0·3	37 552	7·5	500 942	83 486 750
1925.....	52 995	11·2	378 427	79·6	1 108	0·2	42 588	9·0	475 118	80 661 729
1926.....	82 916	16·7	363 887	73·5	1 094	0·2	47 323	9·6	495 220	80 078 299
1927.....	74 869	15·0	371 415	74·4	1 206	0·2	51 924	10·4	499 414	79 777 522

I den redovisade kvantiteten elektrostålgötmetall ingår en post stål med lägre kolhalt, framställd vid Hagfors järnverk i Värmlands län direkt ur malm enligt den s. k. Flodin-Gustafssonska metoden (jfr även tab. 4, not 1).

Av följande tvenne tablåer belyses dels framställningen av bessemer- och martingöt jämte skrotat gjutgods allt efter användningen av sur eller basisk infodring, dels fördelningen — på grund av bristande redovisning delvis approximativ — av sur och basisk bessemer- och martingöt på hårdare och mjukare produkt (olika kolhalt).

Fördelning av bessemer- och martingötmetallen efter olika infodringsmetoder åren 1913, 1926 och 1927.

Tillverkningar	1913		1926		1927	
	Sur	Basisk	Sur	Basisk	Sur	Basisk
	T o n					
Bessemergöt	44 803	70 770	18 836	63 913	15 521	59 170
Bessemergjutgods, skrotat	266	—	167	—	178	—
Martingöt	177 860	276 983	158 413	197 245	168 259	193 883
Martingjutgods, skrotat	9 601	4 943	5 339	2 890	6 163	3 110
Summa	232 530	352 696	182 755	264 048	190 121	256 163
	585 226		446 803		446 284	

Bessemer- och martingöt, fördelade efter olika kolhalt åren 1913, 1926 och 1927.

Å r	Bessemergöt i ton			Martingöt i ton			
	sur		basisk	sur		basisk	
	0·5 % och däröver	under 0·5 %	under 0·5 %	0·5 % och däröver	under 0·5 %	0·5 % och däröver	under 0·5 %
1913.....	40 539	4 264	70 770	89 034	88 826	26 520	250 463
1926.....	17 172	1 664	63 913	130 065	28 348	21 970	175 275
1927.....	11 006	4 515	59 170	141 860	26 399	11 402	182 481

Tabell 5 visar, att av 1927 års produktion av elektrostålgöt, 47 738 ton, 9 599 ton hade en kolhalt av 0·5 % och däröver samt 38 139 ton under 0·5 %.¹⁾

¹⁾ På grund av nyligen erhållen upplysning från en större tillverkare rättas härmed motsvarande uppgifter i 1926 års berättelse från 37 319, resp. 6 807 ton till resp. 4 644 ton (värde 1 114 015 kr.) och 39 482 ton (värde 6 278 547 kr.). Även för en del föregående år torde en liknande justering varit önskvärd, men material härför saknas.

Tillverkningen av blässtål eller oräckt brännstål uppgick under redogörelse året till 65 ton mot 42 ton året förut.

Liksom i 1926 års berättelse återges här nedan en på tabellbilagans tab. 4 byggd sammanställning, utvisande, i vilken omfattning verken under redogörelseåret utnyttjat sina härdar och ugnar för framställning av väll- och götmetall.

	Använda	Ej använda men bruk- bara	Använda i % av samtliga redovisade
<i>Härdar för framställning av vällmetall:</i>			
Lanchashirehärdar	65	51	56
Vallonhärdar	1	19	5
Skrotsmältningshärdar	8	5	62
<i>Ugnar för framställning av götmetall:</i>			
Bessemerugnar: sura	11	1	92
basiska	4	1	80
Martinugnar: sura	33	11	75
basiska	28	10	74
Degelstålsugnar	5	1	83
Elektriska ugnar: ljusbåge-	23	6	79
induktions-	2	1	67
Brännstålsugnar	1	1	50

Tablån visar, att medan i genomsnitt omkr. 80 % av alla befintliga ugnar för götmetallproduktion begagnats under åtminstone någon del av redogörelseåret, låg motsvarande siffra för färskningshårdarna vid ca 50 %, oaktat att redovisningen på denna sistnämnda punkt troligen lider av en viss ofullständighet med avseende på ej använda men brukbara härdar.

Smitt, pressat och valsat järn och stål.

I tab. 6 redovisas produktionen år 1927 av stångjärn och -stål samt vissa andra smidda, pressade och valsade produkter, som, oberäknat i vissa fall omvällningar, framställts av förut ej vällda ämnen. I likhet med föregående år har därjämte i tabellen uppgivits värdet av manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter, vilka blivit för avsalu framställda vid de i denna berättelse redovisade järnverken. Närmare specifikation av sistnämnda båda huvudslag av tillverkningar återfinnes i berättelsen om industri. Tabellen redogör sålunda, om ock delvis helt summariskt, för samtliga vid järnverken framställda mera förädlade produkter.

Som tillverkningarna av ämnesjärn och även i viss utsträckning andra av de redovisade produkterna, i den mån desamma ej som sådana exporteras eller gå till försäljning inom landet, ytterligare omvalsas till högre förädlade tillverkningar av smidesjärn och stål, hava i tab. 6 för undvikande av dubbelräkningar endast upptagits slutsummor för exporterat eller inom riket försålt smitt och pressat samt valsat järn och stål men ej för hela tillverkningen därav. Denna åtgärd utesluter ej, att i slutsumman för inom landet försålda tillverkningar gömma sig en del dubbelräkningar, ty ett från ett verk

till ett annat sålt parti kan av det senare verket hava vidare bearbetats. I vilken utsträckning antydda dubbelräkningar förekomma, låter sig emellertid ej på grundval av den årliga produktionsstatistikens material utreda.

Tillverkningen av smitt, pressat och valsat järn och stål åren 1913, 1926 och 1927.

Varuslag	1913			1926			1927		
	Totala	Därav	Värde å	Totala	Därav	Värde å	Totala	Därav	Värde å
	kvanti- teten Ton	för export %	tillverk- ningarna 1 000 kr.	kvanti- teten Ton	för export %	tillverk- ningarna 1 000 kr.	kvanti- teten Ton	för export %	tillverk- ningarna 1 000 kr.
Stångjärn och -stål (inkl. stångjärnsav- hugg) m. m.	203 101	40·1	34 417	164 477	19·8	34 746	163 088	21·4	36 021
Billets, blooms etc.	287 749	5·1	34 378	326 191	1·8	58 439	348 697	1·1	62 359
Tubämnen, ihåliga ...	27 763	38·3	6 575	15 788	33·1	5 124	16 929	34·9	5 449
» massiva ...	23 675	93·3	3 899	13 362	32·9	2 414	13 565	26·3	2 415
Annat ämnesjärn för manufakturering ...	44 687	0·2	5 404	32 979	7·6	7 688	16 885	21·3	5 268
Vinkeljärn, balkarm. m. (inkl. hjulband)	32 777	4·4	5 123	14 602	3·0	2 983	16 027	11·6	3 201
Järnvägsskenor	2 570	—	308	258	—	65	1 586	—	222
Skarvjärn och botten- plåtar	574	—	77	878	—	220	883	—	168
Axlar	2 236	0·2	412	2 409	46·8	669	1 195	27·6	307
Grovjärn, ej spec.	398	—	54	1 610	6·4	406	207	87·4	234
Mediumjärn, ej spec.	5 617	34·3	859	9 908	29·3	3 166	10 072	33·6	3 099
Band-, söm- och annat finjärn	92 510	44·1	15 202	73 321	24·4	18 496	70 864	22·2	17 851
Valstråd	72 127	46·2	10 830	52 504	47·2	12 339	54 642	43·8	12 075
Strips	6 829	28·0	1 357	4 694	24·0	1 526	4 971	13·4	1 633
Grov- och mediumplåt	30 655	2·6	4 992	17 900	6·2	4 579	18 038	6·2	4 868
Tunnplåt	24 484	0·7	4 424	41 408	9·2	13 975	39 732	4·3	12 348

En översikt över tillverkningen av stångjärn och -stål samt andra grövre tillverkningar av smidesjärn och stål meddelas i tabellen ovan, som jämväl innehåller uppgifter angående huru stor del av de olika produkterna som uppgivits vara avsedd för avsalu genom export.

Av denna tablå liksom av ovannämnda tab. 6 i tabellbilagan framgår, att produktionen av här ifrågakarande järnverksfabrikat under 1927 i stort sett kunnat hävda sin ställning från närmast föregående år. Den förhållandevis största stegringen uppvisa under 1927 järnvägsskenor, vilket torde sammanhänga med beställningar från Statens järnvägars sida. Att billets o. d. ämnen uppvisa avsevärd ökning, medan »annat ämnesjärn» gått tillbaka, beror till stor del på dels fullständigare redovisning under den förra rubriken, dels ändrat redovisningssätt.

Värdet av järnverkens avsaluproduktion av smitt, pressat och valsat järn och stål samt gjutgoods, manufakturvaror och mekaniska verkstadsprodukter framgår av följande sammanställning.

*Järnverkens avsaluproduktion av smitt, pressat och valsat järn och stål m. m.
åren 1913, 1926 och 1927.*

	1913	1926	1927
	Kr.	Kr.	Kr.
Smitt och pressat järn och stål	8 419 956	5 424 138	6 190 238
Valsat järn och stål:			
Ämnen	12 059 050	9 579 532	10 162 895
Grovjärn	8 024 345	6 927 292	7 299 899
Mediumjärn	16 388 975	16 884 369	16 680 719
Finjärn	24 102 210	26 467 616	24 652 958
Plåt	8 575 734	16 389 563	15 301 873
Summa	69 150 314	76 248 372	74 098 344
Summa smitt, pressat och valsat järn och stål	77 570 270	81 672 510	80 288 582
Manufakturvaror och verkstadsprodukter:			
Tackjärns- och metallgjutgoods	1 617 081	1 893 889	2 261 637
Manufakturvaror av järn och stål	17 635 645	42 263 269	46 193 065
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	15 717 494	25 001 168	22 995 815
Summa manufaktur och verkstadsprodukter	34 970 220	69 158 326	71 450 517

Totala redovisade värdet av järnverkens till avsalu avsedda tillverkningar av smitt, pressat och valsat järn och stål, järn- och stålmanufaktur samt mekaniska verkstadsprodukter uppgick följaktligen för redogörelseåret till 151·7 milj. kronor mot 150·8 milj. kronor 1926 och 112·5 milj. kronor 1913. Häri ingår ej värdet av den relativt obetydliga avsalupost vid tillverkningen fallet skrot för omsmältning, som redovisas i tab. 6 mom. 4.

Andra malmer än järnmalm.

Den totala brytningen av s. k. ädlare malmer under 1927 uppgick enligt tabellverkets tab. 8 till 115 537 ton stuff- och plock- samt annan direkt användbar malm av olika slag med ett sammanlagt värde av 2 662 693 kronor jämte 304 442 ton för anrikning avsedd produkt. Vid 12 anrikningsverk, varav 2 användes även för järnmalmsanrikning, framställdes under redogörelseåret av 286 268 ton rågods tillsammans 62 796 ton slig av skilda slag med ett sammanlagt värde av 5 643 595 kronor. Anrikningsverken voro i gång sammanlagt 65 054 timmar.

Under senare år har hela fångsten fördelat sig på de olika produkterna på sätt som framgår av följande sammanställning.

Produktionen av andra malmer än järnmalm åren 1913 och 1923—1927 i ton.

	1913	1923	1924	1925	1926	1927
Silver- och blymalm	3 222	2 842	2 777	3 252	3 987	7 428
Molybdenmalm	—	—	—	20	6	—
Kopparmalm	5 458	2 446	174	680	40	217
Manganmalm	4 001	5 045	10 881	10 941	15 258	16 823
Zinkmalm	50 752	41 912	47 691	51 183	56 267	62 526
Arsenikmalm	—	—	80	110	13 149	22 100
Svavel- och magnetkis	34 319	58 297	66 353	69 873	¹⁾ 69 759	69 239
Cerit och allanit	—	825	—	—	—	—

Siffrorna giva vid handen, att verksamheten inom snart sagt alla hithörande grenar av gruvindustrien hade större omfattning under 1927 än tidigare. Ej

¹⁾ Därav magnetkis 1 198 ton.

minst gäller detta (guld-)arsenikmalmsbrytningen vid Boliden i Västerbottens län, som stegrats med 68 % från 1926. Beträffande bly- och zinkmalm sammanhänger den starkt ökade sligproduktionen med igångsättandet av några anrikningsverk i Kopparbergs län. Någon bearbetning av fyndigheter på magnetkis eller molybdenmalm har ej ägt rum under redogörelseåret.

Fördelningen av 1927 års fångst på direkt användbar malm och slig jämte malmvärdena visas av sammanställningen nedan.

	Direkt användbar malm		Slig		Summa användbar malm	
	Ton	Värde i kr.	Ton	Värde i kr.	Ton	Värde i kr.
Silver- och blymalm	1	35	7 427	1 774 563	7 428	1 774 598
Kopparmalm	217	8 221	—	—	217	8 221
Manganmalm	14 988	364 062	1 835	125 950	16 823	490 012
Zinkmalm	10 133	597 264	52 393	3 727 991	62 526	4 325 255
Arsenikmalm	22 100	849 450	—	—	22 100	849 450
Svavelkis	68 098	843 661	1 141	15 091	69 239	1) 858 752

En i likhet med föregående år gjord reduktion av de ofta mycket olikvärdiga malmerna till innehållen ren metall har givit till resultat nedanstående översikt, vars siffror, särskilt i vad de avse guld och silver, på grund av bristande precision hos primäruppgifterna endast äro ungefärliga.

	Guld	Silver	Molybden	Koppar	Mangan	Zink	Bly	Arsenik	Svavel
	kilogram	ton	ton	ton	ton	ton	ton	ton	ton
I direkt användbar malm	774	1 995	—	523	4 367	3 879	2	4 420	31 612
» slig	—	3 619	—	260	938	20 493	4 865	—	514
Summa 1927	774	5 614	—	783	5 305	24 372	4 867	4 420	32 126
» 1926	460	2 500	3	709	5 168	21 307	3 167	2 478	27 073

Härtill komma 914 ton järn, ingående i dels mangansligen från Långban, dels den såsom manganmalm rubricerade eulysiten från Södermanland. Framför allt må dock erinras om att jämte de malmer, vilka här betecknats såsom manganmalmer (med tillsammans 5 305 ton ren mangan), flerstädes i mellansvenska bergslagen brytas järnmalmer med stundom mycket betydande manganhalt. Produktionen av dylika uppgick enligt tabb. 1 och 2 under 1927 till icke mindre än 159 553 ton primärmalm och 30 566 ton slig, tillsammans innehållande 10 618 ton ren mangan. Sammanlagt skulle alltså under redogörelseåret ha producerats åtminstone 15 923 ton mangan i olika slags malmer mot 12 241 ton år 1926.

Viktigast som exportvara av hithörande malmer är utan jämförelse zinkmalm, varav enligt handelsstatistiken under redogörelseåret utfördes 50 430 ton med värdet 3 631 421 kronor.

Andra metaller än järn samt diverse närstående bergverksprodukter.

De i följande sammanställning upptagna totalkvantiteterna ädlare metaller utgöra rikets årsproduktion oavsett tillverkningsställe och utgångsmaterial, medan i tabellavdelningens tab. 7 endast redovisas produkter, framställda vid de i denna berättelse under rubriken »andra metallframställningsverk o. d.» inräknade företagen.

1) Något försäljningsvärde har ej kunnat uppgivas å 3 201 ton vid Boliden bruten kopparhaltig svavelkis.

Tillverkningen av andra metaller än järn åren 1913 och 1923—1927.

Å r	Guld		Silver		Frisk- och raffinadbly		Raffinadkoppar	
	Totala tillverkningen	Därav ur skrot	Totala tillverkningen	Därav ur skrot	Totala tillverkningen	Därav ur skrot	Totala tillverkningen	Därav ur skrot
	K i l o g r a m				T o n			
1913	30 374	5 000	1 137.1	100.0	1 235	—	4 215	—
1923	0 008	—	17.8	—	307	188	119	119
1924	—	—	—	—	671	194	2 143	138
1925	—	—	—	—	817	94	3 828	101
1926	—	—	—	—	563	41	4 006	212
1927	—	—	—	—	415	85	5 552	146

Å r	Handels- och finzink		Me- tallisk kobolt	Alumi- nium (ur skrot)	Platina (ur skrot)	Antimon (ur skrot)	Tenn (ur skrot)
	Totala tillverk- ningen	Därav ur skrot					
	T o n						
1913	2 115	—	—	—	—	—	—
1923	1 288	75	—	0.208	0.006	6	2
1924	3 521	70	—	2	—	7	3
1925	4 747	75	5	41	0.004	5	2
1926	4 800	34	4	33	0.004	4	4
1927	4 681	34	5	12	0.003	3	6

Beträffande de viktigaste hithörande produkterna har som synes tillverkningen av koppar stegrats betydligt, medan zink- och i än högre grad blyproduktionen gått ned i förhållande till 1926.

Vid anläggningar, inordnade i bergsberättelsens grupp »andra metallframställningsverk o. d.», framställdes 1927 förutom i sammanställningen ovan ingående fabrikat bl. a. vissa närstående tillverkningar, nämligen 1 701 ton kopparskärsten, 8 163 ton cementkoppar, 611 ton råkoppar, 254 ton råzink (hårdzink), 34 ton silverprecipitat och 33 ton koboltprecipitat (samtliga halvprodukter), vidare 167 ton raffiad(koppar-)slagg samt 16 ton pulveriserad brunsten. Dessutom må nämnas 4 215 ton zinkoxid.

Av hithörande tillverkningar ha vissa kvantiteter frisk- och raffinadbly, kopparskärsten, råzink samt handels- och finzink framställts genom elektrisk smältning.

Stenkol, eldfast lera och klinkerlera.

Stenkolsbrytningen har, ehuru den i samband med 1926 års stora engelska kolstrejk inträdda högkonjunkturen under 1927 upphört, lyckats väl hävda produktionsnivån, i det att fjolårets siffra, 398 298 ton, innebär en ökning på 3.8 % från 1926. Den brytning i mindre skala av vanadinhaltiga stenkol, som några år pågått å Billingen i Skaraborgs län, har under 1927 upphört. Produktionen av eldfasta leror har ej undergått någon nämnvärd förändring i kvantitativt avseende under redogörelseåret.

Produktionen av stenkol och leror åren 1913 och 1923—1927 i ton.

Å r	Stenkol	Därav stenkol			Eldfast lera	Klinkerlera
	Totala kvantiteten	N:o 1	N:o 2	N:o 3		
1913.....	363 965	177 481	144 311	42 173	136 944	50 936
1923.....	419 569	218 928	131 998	68 643	115 820	29 173
1924.....	437 856	233 110	139 620	65 126	149 072	37 319
1925.....	263 879	130 579	95 544	37 756	119 327	18 507
1926.....	383 673	191 229	134 320	58 124	172 936	45 871
1927.....	398 298	197 797	127 047	73 454	179 212	36 312

Stenkolsproduktionen redovisas ovan fördelad på tre olika kvaliteter: n:o 1 med ett effektivt värmevärde av 4 800—5 600 värmeenheter och med askhalt till och med 13 %, n:o 2 med 3 900—4 600 värmeenheter och med askhalt från 14 till och med 35 % och n:o 3 med omkring 2 700 värmeenheter och med askhalt från 36 till och med 55 %.

Genomsnittliga brytningen under jord av berg, stenkol och lera per arbetare utgjorde 1927 enligt sammanställningen nedan 450 ton mot 444 ton 1926.

Å r	Brytningsmängd berg, stenkol och lera under jord Ton	Antal arbetare under jord	Ton per arbetare
1926	682 600	1 538	444
1927	690 106	1 532	450

Den totala brytningsmängden är likväl större, än vad ovanstående siffror utvisa, enär även betydande, merendels obestämbara, kvantiteter sandsten och skiffer brytas men kvarlämnas som fyllning i gruvorna.

Oarbetad sten och stenarbeten.

Efter den mer än halvårslånga arbetskonflikten under 1926, vilken hade till följd starkt sänkta tillverknings-siffror för grovstensindustriens viktigaste produkter, ha under fjolåret stenindustriens olika grenar kunnat draga nytta av lugn på arbetsmarknaden och jämförelsevis gott konjunkturläge. Gatstensproduktionen, som 1926 uppgick till endast 396 448 ton, stegrades 1927 till 809 957 ton eller med 104 %, kantsten avsevärt mindre, nämligen från 54 259 ton till 84 983 ton eller med 57 %. För den ur exportsynpunkt likaledes betydelsefulla produkten blocksten av svarta och gröna graniter konstateras en blygsam ökning. Fältspatsbrytningen har under redogörelseåret något minskats, nämligen från 33 550 ton till 29 251 ton, medan däremot kvartsproduktionen stegrats mycket kraftigt, nämligen från 40 347 ton till 62 280 ton. De malda fältspats- och kvartsprodukterna visa i båda fallen uppgång. Beträffande kalkbränningen har även under 1927 den utveckling, som konstaterats för de senare årens vidkommande, fortsatt, i det att den kontinuerliga framställningsmetoden gått framåt, medan den periodiska, som torde ha jordbruket till praktiskt taget uteslutande avnämare, visar tillbakagång.

Stenbrottens och stenhuggeriernas avsalusproduktion länsvis år 1927.

L ä n	Granit och gnejs			Svarta och gröna graniter		Täljsten	Skiffer
	Blocksten och krossad sten	Gatsten	Andra arbeten	Blocksten	Arbetad sten	Arbetad sten, alla slag	
Ton	Kronor		Ton	Kronor			
Stockholms stad	—	—	50 146	—	36 148	—	—
Stockholms län	21 080	340 090	647 577	—	2 626	—	—
Uppsala län	—	11 250	4 000	20	4 000	—	—
Södermanlands län	500	28 264	46 700	—	—	—	—
Östergötlands län	1 154	12 075	43 124	4	45 204	—	46 000
Jönköpings län	6 540	13 728	87 923	4 459	29 793	—	—
Kronobergs län	—	10 964	28 058	7 586	109 592	—	—
Kalmar län	828	526 236	384 860	—	1 085 347	—	—
Blekinge län	4 429	2 687 342	365 318	5 424	245 483	—	—
Kristianstads län	101 751	112 744	78 371	23 789	73 942	—	—
Malmöhus län	150 977	—	307 102	—	82 422	—	—
Hallands län	41 797	738 104	221 831	12	3 600	—	—
Göteborgs och Bohus län	43 219	11 430 039	3 563 315	—	44 375	—	—
Älvsborgs län	12 885	53 282	105 911	—	11 410	—	—
Skaraborgs län	—	—	13 875	—	1 475	—	—
Värmlands län	2 400	28 700	47 194	—	21 306	—	—
Örebro län	—	—	76 400	—	6 050	—	122 000
Västmanlands län	67	—	29 759	—	—	—	36 175
Jämtlands län	4 656	10 009	—	—	—	389 170	—
Norrbottnens län	5 900	—	10 338	—	8 000	—	—
Hela riket 1927	398 183	16 002 827	6 111 802	41 294	1 810 773	389 170	204 175
» » 1926	348 885	8 211 468	4 421 827	38 789	1 735 318	392 216	192 440

L ä n	Sandsten, kvart- sit och flinta		Kalksten, dolomit och marmor				Fält- spat	Kvarts
	Råsten och krossad sten	Arbetad sten, alla slag	Råsten och krossad sten	Kalk- stens- mjöl	Arbeten av			
					Kalksten och dolomit	Marmor		
	Ton	Kronor	Ton		Kronor		Ton	
Stockholms stad	—	—	—	—	97 015	1 164 242	—	—
Stockholms län	—	—	—	—	5 753	30 235	5 440	3 486
Uppsala län	—	—	188	—	—	15 000	—	—
Södermanlands län	—	—	6 286	—	—	638 269	—	—
Östergötlands län	11 090	25 000	498	8	103 211	554 460	439	52
Jönköpings län	—	450	—	—	6 195	30 853	—	—
Kalmar län	1 536	—	525	—	138 528	26 870	—	—
Gotlands län	—	—	475 487	—	36 408	2 500	—	—
Blekinge län	—	—	—	—	—	—	171	169
Kristianstads län	—	—	1 630	23 613	72 700	—	139	—
Malmöhus län	72 643	71 737	72 673	17 956	13 685	189 683	—	—
Hallands län	—	—	—	—	—	1 830	444	165
Göteborgs och Bohus län ..	—	—	—	—	—	214 835	3 862	4 622
Älvsborgs län	2 723	—	220	—	—	—	878	40 216
Skaraborgs län	573	—	9 568	—	109 362	1 000	—	—
Värmlands län	—	—	4 284	—	—	—	—	2 490
Örebro län	—	125	28 931	—	487 181	226 422	150	1 398
Västmanlands län	—	—	8 773	—	—	97 325	12 156	970
Kopparbergs län	—	—	12 697	1 653	—	—	—	7 471
Gävleborgs län	—	—	2 065	—	—	—	—	—
Jämtlands län	—	—	8 745	—	456 269	—	—	—
Norrbottnens län	—	—	—	—	—	—	5 572	1 241
Hela riket 1927	88 565	97 312	632 570	43 230	1 526 307	3 193 524	29 251	62 280
» » 1926	105 495	135 951	611 013	46 536	1 714 851	2 709 965	33 550	40 347

Ny för redogörelseåret är redovisningen av jämväl kvantitetsuppgift (ton) beträffande fyra rubriker, nämligen skulpterade arbeten av vanliga graniter jämte kalksten, hållar, ugnar o. d. av täljsten samt möbelmarmor och närstående arbeten.

B) Råmaterial och bränsle samt drivkraft.

Råmaterial och bränsle.

I tablån nedan ha sammanställts uppgifter angående åtgången av vissa råmaterial inom järn- och metalltillverkningens olika huvudgrenar 1927, och äro här under rubrikerna »ferrolegeringar» och »götmetall» även inräknade smärre kvantiteter förbrukningsartiklar, vilka konsumerats för tillverkningen av hit hörande produkter vid några anläggningar, som ej äro hänförliga till bergverk.

Konsumtionen av järnmalm har, såsom framgår av tabellen, i samband med den minskade tackjärnsproduktionen gått ned avsevärt. Ökningen i sligåtgången är framför allt att tillskriva den under 1927 betydligt stegrade tillverkningen av järnsvamp. Förskjutningen från briketter till förmån för sinter har fortsatt även under fjolåret. Förbrukningen av andra malmer än järnmalm och särskilt krommalm har ökats. Den något stegrade skrotåtgången sammanhänger med att martin- och elektrostålgötmetallproduktionen gått framåt under 1927, medan den avsevärt ökade konsumtionen av ferrolegeringar antyder fortsatt frammarsch för framställningen av legeringsstål. Den under redogörelseåret stegrade tillverkningen av ferrolegeringar förklarar uppgången

Åtgången av vissa råmaterial vid järnverk samt andra metallframställningsverk o. d. år 1927 i ton.

Slag av framställning	Järnmalm	Järnmalmslig	Briketter	Sinter	Manganmalm	Krommalm, utländsk	Zinkmalm	Andra malmer o. d.
			av järnmalmslig					
Tackjärn	478 550	45 983	30 140	142 934	3 759	—	—	—
därav vid framställning av:								
elektrotackjärn i masugn ...	100 011	9 872	—	13 588	¹⁾ 458	—	—	—
elektrotackjärn i annan ugn	134	—	—	—	²⁾ 23	—	—	—
kokstackjärn ...	135 779	610	683	382	³⁾ 2 622	—	—	—
annat tackjärn	242 626	35 501	29 457	128 964	¹⁾ 656	—	—	—
Ferrolegeringar ...	—	274	—	—	⁴⁾ 9 450	16 211	—	—
Järnsvamp	—	10 515	—	—	—	—	—	—
Smältstycken och råskenor	—	62	—	—	—	—	—	—
Götmetall	12 625	2 492	188	—	¹⁾ 2	238	—	⁵⁾ 27
Andra metaller o. d.	—	—	—	—	¹⁾ 16	—	⁶⁾ 41 950	⁷⁾ 191 138
Summa 1927	491 175	59 326	30 328	142 934	13 227	16 449	41 950	191 165
» 1926	604 598	49 802	32 034	127 607	12 442	10 787	39 634	164 253

¹⁾ Inhemsk. — ²⁾ Inhemsk sylta. — ³⁾ Eulysit. — ⁴⁾ Därav 7 985 ton inhemsk malm, 868 ton inhemsk slig och 597 ton utländsk malm. — ⁵⁾ Wolframalm (utländsk). — ⁶⁾ Därav 10 238 ton inhemsk och 5 654 ton utländsk zinkmalm, använd för metallframställning, samt 26 058 ton inhemsk zinkmalmslig för rostning. — ⁷⁾ Därav 189 481 ton kisbränder och 1 657 ton savelkis, bådadara av utländskt ursprung.

*Åtgången av vissa råmaterial vid järnverk samt andra metallframställningsverk
o. d. år 1927 i ton (forts.).*

Slag av framställning	Tackjärn		Skrot			Ferro- lege- ringar	Slagg	Kalk- sten och dolomit	Kvarts	Elek- troder
	svenskt	ut- ländskt	eget	köpt						
				svenskt	ut- ländskt					
Tackjärn	—	—	4 003	2 475	—	—	13 436	90 531	345	533
därav vid fram- ställning av:										
elektrotackjärn	—	—	2 206	—	—	—	¹⁾ 3 859	14 422	25	515
i masugn ...	—	—	—	2 136	—	—	—	50	40	18
elektrotackjärn	—	—	1 339	151	—	—	8 880	41 273	—	—
i annan ugn	—	—	458	188	—	—	697	34 786	280	—
kokstäckjärn...	—	—	90	12 936	—	—	²⁾ 4 842	—	38 659	2 006
annat tackjärn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ferrolegeringar ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Smältstycken och råskenor	33 125	—	886	1 234	—	—	—	—	—	—
Götmjäll	271 430	5 397	154 347	106 450	2 400	5 612	—	23 649	18 148	331
Smitt, pressat och valsat järn och stål	—	—	383	1 773	—	—	—	—	1 304	—
Övriga järnverks- produkter	7 932	496	1 784	1 201	—	—	—	82	728	—
Summa 1927	312 487	5 893	161 493	126 069	2 400	5 612	18 278	114 262	59 184	2 870
» 1926	299 479	6 126	156 186	109 991	9 647	5 142	9 579	126 907	50 097	2 462

av siffrorna för kvarts och elektroder samt till god del även slagg. En närmare specifikation av vid götmjällframställningen åtgångna legeringar, enligt tablan ovan utgörande 5 612 ton, samt metaller lämnas här nedan.

<i>Ferrolegeringar:</i>	<i>Ton</i>	<i>Metaller:</i>	<i>Ton</i>
Aluminiumjärn	1	Aluminium	22
Fosforjärn	7	Fosforbrons	1
Kiselaluminiumjärn	6	Kobolt	4
Kiseljärn	1 417	Koppar	4
Kiselmanganjärn	259	Nickel	214
Kromjärn	1 190	Wolftram	3
Mangan- (och spegel-) järn	2 512		
Molybdénjärn	10		
Vanadinjärn	16		
Wolftramjärn	194		

En jämförelse med motsvarande siffror för år 1926 visar, att de kiselhaltiga järnlegeringarna ej deltagit i den annars nästan genomgående ökningen.

Förutom här ovan redovisade konsumerade råmaterial ha bl. a. uppgivits åtgångna vid framställning av tackjärn 9 ton flusspat, 89 ton glödspån och 10 ton järnsågspån, vid produktion av ferrolegeringar 394 ton bauxit, 1 507 ton bränd kalk och 45 ton elektrodmassa, vid järnsvampstillverkning 1 090 ton kalkmjöl, vid produktion av götmjäll 858 ton inhemsk järnsvamp, 38 ton flusspat, 4 ton nickelskrot och 965 ton sandstensflis samt vid metallframställning 78 ton inhemskt blyskrot och 8 262 ton koksalt. Vid ett järnverk ha redovisats såsom mellanstadium vid elektrostaalproduktionen 13 464 ton bessemmermetall, insatt flytande i ugnarna.

Slutligen må påpekas, att de ovan under rubriken »Övriga järnverksprodukter» vid järnverken redovisade kvantiteterna råmaterial icke göra anspråk på fullständighet.

¹⁾ Därav manganslagg 1 761 ton. — ²⁾ Därav kromslag 3 852 ton.

Bränslekonsumtionen vid bergverken år 1927.

	Stenkol (inkl. stybb och briketter)	Koks	Koks- stybb	Torv- bränsle	Träkol	Träcols- stybb
	T o n			Hektoliter		
Järngruvor	14 336	1 145	8 225	20	9 764	345 657
därav vid brikettering och sintring...	12 496	—	8 225	—	—	306 439
Andra malmgruvor	494	219	—	—	145	—
Järnverk	262 036	134 749	19 792	715	17 077 134	61 526
vid framställning av:						
tackjärn	1 650	97 347	—	—	15 668 113	11 225
därav: elektrotackjärn i masugn	—	160	—	—	1 829 357	—
» i annan ugn	—	—	—	—	4 200	11 225
kokstackjärn	—	97 159	—	—	—	—
annat tackjärn	1 650	28	—	—	13 834 556	—
ferrolegeringar	674	2 531	19 073	—	379 584	36 586
järnsvamp	9 993	—	719	—	—	—
smältstycken och råskenor	6	—	—	—	843 044	—
götmetall	83 158	6 445	—	351	176 974	4 695
smitt, pressat o. valsat järn o. stål	142 467	4 749	—	356	64 138	520
Andra metallframställningsverk o. d....	16 789	829	—	—	85	—
Stenkolsgruvor	26 739	—	—	—	—	—
Stenindustriella anläggningar	50 487	1 672	5 964	76	6 696	—
Summa 1927	370 881	138 614	33 981	811	17 093 824	407 133
» 1926	341 500	124 574	23 890	2 233	20 046 158	383 866

	Ved i större stycken (kastved)	Annat trä- bränsle	Flytande bränsle	Mas- ugns- och koks- ugns- gas	Alun- skiffer	Summa bränsle med reduktion till stenkol ¹⁾
	Kubikmeter	Ton	Ton	1 000 m ³	Ton	Ton
Järngruvor	4 285	4 190	150	1 674	—	31 816
därav vid brikettering och sintring...	10	2 538	57	1 674	—	26 911
Andra malmgruvor	1 572	8	40	—	—	1 056
Järnverk	123 003	357 354	1 402	46 211	—	778 196
vid framställning av:						
tackjärn	99	20	—	—	—	370 432
därav: elektrotackjärn i masugn	—	—	—	—	—	31 267
» i annan ugn	—	—	—	—	—	262
kokstackjärn	—	—	—	—	—	102 017
annat tackjärn	99	20	—	—	—	236 886
ferrolegeringar	—	4 195	—	—	—	30 811
järnsvamp	—	—	—	—	—	10 748
smältstycken och råskenor	33	—	—	—	—	14 343
götmetall	79 532	280 413	790	4 740	—	133 882
smitt, pressat o. valsat järn o. stål	23 688	19 266	119	6 420	—	155 634
Andra metallframställningsverk o. d....	3 030	1 370	1 366	—	—	20 417
Stenkolsgruvor	—	—	—	—	—	26 739
Stenindustriella anläggningar	63 266	6 306	221	—	297 097	129 741
Summa 1927	195 156	369 228	3 179	47 885	297 097	987 965
» 1926	210 678	432 844	2 619	25 595	293 322	987 148

¹⁾ De använda reduktionstalen äro för: koks och koksstybb 1·05; torvbränsle 0·5; träkol och träcolsstybb 0·017; ved i större stycken 0·17; annat träbränsle 0·09; flytande bränsle 1·55; masugns(och koksugns)-gas 0·15; alunskiffer 0·2.

Bergverkens förbrukning av *bränsle* redovisas i tabellverkets tabb. 11 och 12. Den sistnämnda är byggd på särskilda specificerade uppgifter angående konsumtionen av träkol vid tillverkning av järn- och stålvaruprodukter. Att kvantitetssiffrorna i de båda tabellerna ej överensstämna, beror dels på olika beräkningssätt från uppgiftslämnarnas sida (t. ex. med, resp. utan avstybbning), dels på att i tab. 12 äro inräknade smärre kvantiteter träkol, förbrukade för tillverkning av bergverksprodukter vid några företag, som ej hänföras till bergverk, vilka kvantiteter jämte andra bränslemedel, som åtgått för dylik tillverkning vid anläggningar av denna kategori, även äro redovisade under rubrikerna »ferrolegeringar» och »götmetsall» i tabblån å föregående sida (jfr ovan angående råmaterial). Tabellen över bränsleförbrukningen å sid. 29 är i huvudsak grundad på tabellbilagans tab. 11, medan siffrorna rörande bränslekonsumtionen inom vissa särskilda grenar av järnindustrien samt vid brikett- och sinterframställningen närmast äro baserade på avgivna specialuppgifter.

Bland de för brikettering och sintring upptagna bränslemedlen ingår även det bränsle, som åtgått vid tillverkning av briketter och sinter av purple-ore.

I likhet med föregående år ha vissa beräkningar gjorts i syfte att erhålla ett enhetligt mått på bergverkens totala konsumtion av bränslemedel. Resultatet av dessa beräkningar framgår av sista kolumnen i omstående tablå. Redogörelseårets totala bränsleförbrukning skulle i enlighet härmed motsvara omkr. 988 000 ton stenköl, d. v. s. representera ett värmevärde av c:a 6 600 miljarder kalorier, vilket icke innebär någon nämnvärd förändring i förhållande till 1926. Givetvis kan ej vid detta slags beräkningar hänsyn tagas till det ganska växlande värmevärdet hos olika kvaliteter av ett och samma bränsleslag. Den erhållna totalsiffran kan regelbundet anses något för hög, enär »stenköl» vid här ifrågakarande räkneoperationer genomgående anses betyda prima engelska köl, medan i verkligheten inom flera produktionsgrenar stenköl med betydligt lägre värmevärde förbrukas, såsom vid stenkölsbrytningen och järnsvampsframställningen, där svenska köl uteslutande torde användas. De svårigheter beträffande kolförsörjningen, som inträdde i samband med den stora engelska kölstrejken 1926 och som bl. a. återspeglades i en ökad förbrukning av träbränsle, upphörde under fjolåret. Då marknadspriset å kolbränsle dessutom varit lågt, har följden blivit en ganska betydande konsumtionsökning för stenköl (8 %), medan förbrukningen av ved och liknande träbränslen sedan 1926 nedgått med 12 %.

Förbrukningen av koks och koksstybb har på grund av fortsatt produktionsstegring för kokstäckjärn och ferrolegeringar ytterligare ökat. Detsamma gäller även flytande bränslemedel, under det att torvkonsumtionen fortsatt att sjunka. Vid en jämförelse gruppvis mellan totala bränsleförbrukningen 1926 och 1927 konstateras betydande uppgång för gruppen järngruvor, främst tack vare ökning av bränslekonsumtionen vid brikettering och sintring. Någon minskning i förbrukningen uppvisa järnverken, tack vare den inskränkta tackjärnsproduktionen, samt stenkölsgruvorna. Av bergverkens hela bränslekonsumtion under redogörelseåret kom ej mindre än 78 % på järnverken.

De vid tillverkning av träköl-koks-tackjärn förbrukade råvarorna och bränslemedlen äro i tabb. å sidd. 27—28 och 29 inräknade under rubr. »elektrotackjärn i masugn». En närmare redogörelse för åtgången av bränsle- och reduktionsmedel vid olika slag av tackjärnsframställning följer här nedan.

	Kvantitetsgrund och bränsleslag	Total- förbrukning	Medelförbrukning per ton tillverkat tackjärn
Elektrotackjärn i masugn: med enbart träköl	hl träköl	1 807 835	24.7 hl
» träköl-koks {	» " " "	21 522 {	.
	ton koks	160 {	
Elektrotackjärn i annan ugn {	hl träköl	4 200 {	.
	» träkölstybb	11 225 {	
Kokstäckjärn	ton koks	97 159	1.1 ton
Träkölstäckjärn i vanlig masugn	hl träköl	13 834 556	54.3 hl

En jämförelse med motsvarande siffror för 1926 visar, att genomsnittliga åtgången av träkol per ton framställt tackjärn såväl i elektromasugn som vanlig masugn kunnat ytterligare nedbringas.

Medelinköpspriset för vid järnverken förbrukade träkol har, såsom framgår av tab. 12, uppgivits till 0·87 kr. per hl, vilket innebär en sänkning av 5 öre per hl från 1926.

Nedan meddelas liksom i föregående berättelse en sammanställning över bergverkens konsumtion av elektrisk energi för elektrotermiska ändamål med fördelning på fem huvudrubriker.

	1 000 kWh
Tackjärnsmältning i elektrisk masugn	191 115
" " annan elektrisk ugn.....	2 741
Stålsmältning	51 169
Smältning av ferrolegeringar.....	279 954
" " metaller	52 630
Summa	577 609

Totalsiffran innebär en ökning på 10 % i förhållande till 1926, ehuru tackjärnsmältningen krävt mindre kraftbelopp under 1927 än året förut. Av redogörelseårets hela förbrukning kom 48 % på ferrolegeringsframställning och 34 % på tackjärnstillverkning, medan motsvarande relationstal för 1926 voro resp. 43 och 41 %. I den under stålsmältning redovisade kvantiteten ingå 3·5 milj. kWh, förbrukade vid framställning av stål direkt ur malm.

Drivkraft.

En översikt över den under 1927 vid bergverken använda drivkraften meddelas i tabblån nedan.

Olika slag av motorer och deras fördelning på olika slag av bergverk år 1927.

	Gruvor, anriknings- och briketterings- verk		Järnverk		Andra metall- framställnings- verk o. d.		Sten- industriella anläggningar		Summa hkr
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	
För omedelbar maskindrif:									
Vattenhjul	3	55	32	1 098	—	—	3	48	1 201
Vattenturbiner	8	440	222	32 839	—	—	2	57	33 336
Ångmaskiner	26	1 375	25	15 061	—	—	62	1 348	17 784
Olje- och gasmotorer..	8	547	4	130	1	15	49	837	1 529
Elektriska motorer ..	2 461	92 845	6 950	188 265	339	4 302	1 044	15 113	300 525
Summa 1927	2 506	95 262	7 233	237 393	340	4 317	1 160	17 403	354 375
" 1926	2 232	86 684	7 275	239 898	307	3 842	970	14 113	344 537
För elektrisk generatordrift:									
Vattenturbiner	57	9 284	146	134 274	—	—	2	348	143 906
Ångmaskiner	3	260	3	370	2	630	2	90	1 350
Ångturbiner	5	3 655	7	7 430	—	—	1	15	11 100
Olje- och gasmotorer..	—	—	8	6 500	—	—	5	295	6 795
Summa 1927	65	13 199	164	148 574	2	630	10	748	163 151
" 1926	49	8 584	176	151 238	2	630	9	713	161 165

Den minskning av drivkraften, som i tabellen konstateras för järnverkens del, beror i viss mån på driftskoncentrationen inom Fagerstakoncernen.

Av den för omedelbar maskindrift använda kraften kommo ungefär två tredjedelar (67.0 %) på järnverken, medan gruvor, anriknings- och briketteringsverk tillsammans representerade över en fjärdedel (26.9 %). Av denna sistnämnda kraft, som synes utgörande 95 262 hästkrafter, användes för uppfordring och pumpning 25 695, för borrhning 18 007 och för andra ändamål 32 889 hästkrafter, varjämte vid anrikning redovisats 15 494 och vid brikettering 3 177 hästkrafter.

Fördelningen av drivkraften på de särskilda länen framgår av följande sammandrag, vari redovisas det effektiva hästkrafttalet hos såväl de för omedelbar drift som för drivande av elektricitetsgeneratorer använda motorerna.

Drivkraftens fördelning länsvis år 1927.

L ä n	Vattenhjul	Vatten- turbiner	Ångmaskiner	Ångturbiner	Olje- och gas- motorer	Summa primärmotorer	Elektriska motorer
H ä s t k r a f t e r							
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	220
Stockholms län	—	—	296	390	183	869	1 326
Uppsala län	220	1 625	180	150	—	2 175	7 638
Södermanlands län	30	2 465	—	550	4 526	7 571	6 242
Östergötlands län	114	3 210	—	—	111	3 435	7 037
Jönköpings län	—	—	120	—	100	220	226
Kronobergs län	—	—	123	—	—	123	471
Kalmar län	—	—	65	—	54	119	2 019
Gotlands län	—	—	265	—	70	335	571
Blekinge län	25	1 550	71	—	128	1 774	2 696
Kristianstads län	23	—	766	—	83	872	2 992
Malmöhus län	5	48	1 750	130	136	2 069	6 921
Hallands län	—	—	25	—	60	85	2 983
Göteborgs och Bohus län	—	17	317	—	153	487	2 731
Älvsborgs län	—	2 340	365	—	55	2 760	13 514
Skaraborgs län	—	—	65	—	43	108	1 005
Värmlands län	200	63 625	—	—	—	63 825	20 631
Örebro län	184	17 800	509	705	330	19 528	32 637
Västmanlands län	105	14 023	485	475	127	15 215	29 689
Kopparbergs län	275	63 327	12 192	—	453	76 247	83 758
Gävleborgs län	20	6 912	1 540	5 700	1 700	15 872	39 613
Jämtlands län	—	300	—	—	—	300	892
Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	357
Norrbottnens län	—	—	—	3 000	12	3 012	34 356
Hela riket 1927	1 201	177 242	19 134	11 100	8 324	217 001	300 525
» » 1926	1 175	174 684	19 543	11 135	8 525	215 062	290 640

C) Arbetsgivare och personal.

Arbetsgivare.

Fördelningen av de under 1927 i gång varande bergverken efter olika kategorier av arbetsgivare framgår av tablan å följande sida. Under rubriken »enskild person» hava även förts stärbhus och under rubriken »annat bolag» även intressentskap samt sådana föreningar av antingen aktiebolag sinsemellan eller aktiebolag jämte enkla bolag eller enskilda personer, som icke för det ifrågavarande företagets drift bildat särskilt aktiebolag.

Bergverkens fördelning efter arbetsgivare år 1927.

	Bergverk, vid vilka rörelsen bedrivits av												Summa	
	enskild person		aktiebolag		annat bolag		ekonomisk förening		kommun		staten			
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Järngruvor	—	—	66	82·5	14	17·5	—	—	—	—	—	—	80	100·0
Andra malmgruvor	2	8·7	18	78·3	3	13·0	—	—	—	—	—	—	23	100·0
Järnverk	1	1·1	89	95·7	3	3·2	—	—	—	—	—	—	93	100·0
Andra metallframställningsverk o. d.	1	14·3	5	71·4	1	14·3	—	—	—	—	—	—	7	100·0
Stenkolsgruvor	—	—	8	100·0	—	—	—	—	—	—	—	—	8	100·0
Stenindustriella anläggningar ...	182	32·3	314	55·7	46	8·1	11	1·9	10	1·8	1	0·2	564	100·0
Summa 1927	186	24·0	500	64·5	67	8·7	11	1·4	10	1·3	1	0·1	775	100·0
» 1926	165	22·4	481	65·1	68	9·2	15	2·0	9	1·2	1	0·1	739	100·0

För möjliggörande av jämförelser med berättelserna före 1921 års må nämnas, att antalet fältspats- och kvartsbrott, ingående i det anförda antalet stenindustriella anläggningar — en kategori av arbetsställen, som före nyssnämnda år redovisats tillsammans med gruvorna — uppgick till 43.

Personal.

Den under redogörelseåret vid bergverksföretagen anställda *förvaltningspersonalen* redovisas i följande tabell.

Bergverkens förvaltningspersonal år 1927.

	Företagsledare (verkställande direktör, disponent, förvaltare etc.)	Teknisk förvaltningspersonal (företagsledaren oräkнад)		Kontorspersonal		Lagerbokhållare o. d.		Resande i firmans tjänst	Summa
	Män	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Järngruvor (inkl. anriknings- och bricketteringsverk)	38	226	—	112	8	69	3	—	456
Andra malmgruvor (inkl. anrikningsverk)	9	41	—	23	2	2	—	—	77
Järnverk	81	1 038	5	894	99	60	3	17	2 197
Andra metallframställningsverk o. d.	3	30	—	15	1	2	—	—	51
Stenkolsgruvor	7	53	—	29	6	6	—	—	101
Stenindustriella anläggningar	166	241	—	163	59	7	1	29	666
Summa 1927	304	1 629	5	1 236	175	146	7	46	3 548
» 1926	309	1 475	5	1 212	172	121	6	41	3 341

I den för de stenindustriella anläggningarna uppgivna förvaltningspersonalen ingår fältspats- och kvartsbrottens ifrågavarande personal med 5 manliga företagsledare och 5 manliga tekniker samt 2 manliga och 1 kvinnlig kontorist.

Antal bergverksarbetare och arbetstimmar med fördelning efter skilda slag av bergverk år 1927.

	Män		Kvinnor		Summa arbetare			Utgjorda arbets- timmar
	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	Män	Kvin- nor	Till- sam- mans	
Järnmalmsbrytning.....	7 036	327	38	9	7 363	47	7 410	15 817 302
Järnmalmsanrikning.....	582	54	—	—	636	—	636	1 428 371
Brikettering och sintring.....	269	3	—	—	272	—	272	551 177
Annan malmbrytning.....	939	33	6	—	972	6	978	2 222 019
Anrikning av annan malm.....	224	3	4	1	227	5	232	538 761
Järnverk.....	23 277	1 195	153	32	24 472	185	24 657	52 705 269
därav lager- och transportarbetare	1 119	62	5	—	1 181	5	1 186	2 576 347
Andra metallframställningsverk o. d.	797	14	—	—	811	—	811	2 100 042
därav lager- och transportarbetare	62	2	—	—	64	—	64	139 096
Stenkolsbrytning.....	2 097	92	1	—	2 189	1	2 190	4 216 285
Fältspats- och kvartsbrytning.....	337	28	—	2	365	2	367	517 172
Andra stenindustriella anläggningar	15 497	767	15	—	16 264	15	16 279	31 346 900
därav lager- och transportarbetare	569	20	3	—	589	3	592	1 100 108
Samtliga bergverk 1927	51 055	2 516	217	44	53 571	261	53 832	111 443 298
» » 1926	50 443	2 391	195	56	52 834	251	53 085	100 522 511

Av tabellen här ovan framgår, att sammanlagda antalet vid bergverken under 1927 sysselsatta *arbetare* uppgick till 53 832, varav 53 571 män och 261 kvinnor. Av de manliga arbetarna voro 2 516, av de kvinnliga 44 under 18 år. Av samtliga arbetare kommo inemot hälften (45·8 %) på järnverken, medan de stenindustriella anläggningarna representerade nära en tredjedel (30·9 %).

Förutom dessa egentliga bergverksarbetare sysselsattes under redogörelseåret 244 manliga arbetare, varav 12 under 18 år, med framställning av bergverksprodukter vid företag, vilkas verksamhet till vida övervägande delen faller inom andra produktionsgrenar, vadan ifrågavarande arbetare endast redovisas i den allmänna industriberättelsen. Av dessa 244 arbetare ha 17 över 18 år betecknats såsom lager- och transportarbetare.

En mera detaljerad redovisning av den vid gruvbrytningen, inberäknat fältspats- och kvartsbrytningen, sysselsatta arbetarpersonalen lämnas i tablån nedan.

Arbetarpersonal vid malm-, stenkols- och mineralbrytning år 1927.

	Underjords- brytning		Dagbrytning		Annat arbete i dagen			
	M ä n				M ä n		K v i n n o r	
	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år	över 18 år	under 18 år
Järnmalsbrytning.....	2 759	10	893	18	3 384	299	38	9
Annan malmbrytning.....	380	—	12	—	547	33	6	—
Stenkolsbrytning.....	1 492	40	5	—	600	52	1	—
Fältspats- och kvartsbrytning.....	16	—	194	3	127	25	—	2
Summa 1927	4 647	50	1 104	21	4 658	409	45	11
» 1926	4 314	43	962	21	4 287	403	32	13

Med det egentliga brytningsarbetet, varvid uteslutande manlig arbetskraft användes, sysselsattes sålunda under redogörelseåret 5 822 man, av vilka 4 697 st. eller 80·7 % hade sin verksamhet förlagd under jord. Förhållandevis

mest förekommer underjordsarbete, som synes, vid stenkolsbrytningen, minst i fältspats- och kvartsbrotten. Vid granit-, kalkstens- o. d. stenbrott förekommer icke underjordsbrytning i någon nämnvärd omfattning.

I tablan, som följer, redovisas den inom bergshanteringens olika huvudgrenar sysselsatta arbetarpersonalen, fördelad länsvis.

Bergverkens arbetare länsvis år 1927.

L ä n	Järn- gruvor	Andra malm- gruvor	Järn- verk	Andra metall- fram- ställ- nings- verk o. d.	Stenkols- gruvor	Sten- industri- ella an- lägg- ningar	Samt- liga berg- verk
Stockholms stad	—	—	—	—	—	139	139
Stockholms län	68	—	31	—	—	374	473
Uppsala län	122	23	782	—	—	43	970
Södermanlands län	148	8	908	—	—	308	1 372
Östergötlands län	82	33	1 165	—	—	248	1 528
Jönköpings län	—	27	60	1	—	123	211
Kronobergs län	—	—	21	—	—	167	188
Kalmar län	12	—	—	154	—	812	978
Gotlands län	—	—	—	—	—	502	502
Blekinge län	—	—	477	—	—	2 231	2 708
Kristianstads län	—	—	—	—	—	729	1 252
Malmöhus län	63	—	43	416	1 667	822	3 011
Hallands län	—	—	101	—	—	531	632
Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	7 229	7 229
Älvsborgs län	—	15	1 526	156	—	156	1 853
Skaraborgs län	—	—	63	—	—	960	1 023
Värmlands län	209	—	3 305	—	—	57	3 571
Örebro län	901	362	3 840	59	—	468	5 630
Västmanlands län	653	—	3 244	10	—	301	4 208
Kopparbergs län	2 772	550	3 846	15	—	191	7 374
Gävleborgs län	143	—	5 225	—	—	11	5 379
Jämtlands län	—	—	—	—	—	167	167
Västerbottens län	—	192	—	—	—	12	204
Norrbottnens län	3 145	—	20	—	—	65	3 230
Hela riket 1927	8 318	1 210	24 657	811	2 190	16 646	53 832
» » 1926	7 488	1 148	24 742	768	2 201	16 738	53 085

Bland de olika länen stod sålunda Kopparbergs län 1927 främst med 13·7 % av samtliga bergverksarbetare, medan andra rummet intogs av Göteborgs och Bohus län med 13·4 %, beroende på stenindustriens stora omfattning inom detta län, och tredje platsen på Örebro län med 10·5 %.

I redogörelsen här ovan äro ej medtagna arbetare, sysselsatta med upptagning och rengöring av sjömalmer, under redogörelseåret utgörande 18 män över 18 år, därav 15 i Jönköpings—Kronobergs och 3 i Kalmar län, för vilka redovisats tillsammans 16 748 utgjorda arbetstimmar.

D) Fyndigheters förvärvande och försvar.

Mutsedlar. Antalet under 1927 utfärdade mutsedlar uppgick, såsom framgår av sammanställningen sid 36, till 1 081, vilket innebär en ökning av inmutningsverksamhetens omfattning i jämförelse med närmast föregående år. Tablan visar även fördelningen av under redogörelseåret utfärdade mutsedlar på dels nyupptäckta och förut inmutade fyndigheter, dels olika slag av malm-anledningar.

Antal mutsedlar utfärdade under år 1927.

Mutsedlar gällande följande malmer och andra inmutningsbara mineral													
	Järnmalm	Guldmalm	Koppermalm	Manganmalm	Bly-, silver- o. zinkmalm	Nickelmalm	Molybdennmalm	Svavel- och magnetkis	Grafit	Krommalm	Arsenikmalm	Platinmalm	Summa
Å nyupptäckta fyndigheter	40	132	116	—	100	—	—	120	2	—	42	—	552
Å förut inmutade fyndigheter.....	197	15	162	12	89	1	—	44	—	—	7	2	529
Summa 1927	237	147	278	12	189	1	—	164	2	—	49	2	1 081
” 1926	246	71	57	20	168	1	8	245	4	1	62	13	897

Redovisningen är så till vida summarisk, som mutsedel i åtskilliga fall utfärdats å flera än det eller de mineral, under vilkas rubrik den återfinnes här ovan. Dessa fall äro å nyupptäckta fyndigheter med avseende på mutsedlar gällande järnmalm: 2 järn-, bly- och zinkmalm samt magnetkis, 3 järn-, bly- och zinkmalm, 1 järn- och blymalm; kopparmalm: 1 koppar- och silvermalm, 28 koppar- och guldalm, 4 kopparmalm och svavelkis, 1 koppar- och silvermalm; bly-, silver- och zinkmalm: 12 bly-, zink- och kopparmalm; svavel- och magnetkis: 1 svavelkis och silvermalm, 7 svavelkis- bly- och zinkmalm. Beträffande förut inmutade fyndigheter ha i tablån redovisats under mutsedlar gällande järnmalm: 11 järn- och manganmalm, 1 järn- och kopparmalm, 3 järn-, bly- och zinkmalm, 2 järn-, bly- och zinkmalm, 1 järn- och zinkmalm; kopparmalm: 1 kopparmalm och grafit, 1 kopparmalm och magnetkis; bly-, silver- och zinkmalm: 1 zinkmalm och svavelkis, 7 zink- och kopparmalm, 1 bly- och zinkmalm och svavelkis; svavel- och magnetkis: 2 svavelkis, bly- och zinkmalm.

Tilldelade utmål. Enligt 21 § i gruvstadgan skall för inmutad fyndighet, då fyndigheten är blottad och prov å malmen erhållits, ett visst utmål anvisas, innefattande det utrymme på marken, varinom gruvägaren sedermera har rätt att med andras uteslutande bedriva arbetet. Jämligt denna bestämmelse ha under 1927 anvisats 69 utmål, varav 45 å svavelkis, samtliga utom 1 i Västerbottens län, samt i övriga landsdelar 9 för bly- och silver-, 8 för zink- och 7 för järnmalm. Närmast föregående år anvisades blott 27 utmål.

Sättet för arbetsskyldighetens fullgörande. För bevarande av rätten till ett utmål måste inom detsamma utföras en viss kvantitet arbete varje år eller under vissa omständigheter flera års arbetskvantitet på ett år, s. k. försvarsarbete, bergsöverstyrelsen dock obetaget att meddela gruvägare, som innehar flera intill varandra gränsande utmål, tillstånd att, så länge de av honom fortfarande innehavas, få under ett eller flera år genom arbete inom något eller några av utmålen fullgöra arbetsskyldigheten för dem alla. Har arbetsskyldigheten fullgjorts för tre år och utmål blivit gruvan tilldelat, kan gruvägaren i stället för försvarsarbete betala en årlig avgift av 50 kronor eller erhålla vilostånd.

Tablån här nedan, som även visar de olika sätt, på vilka arbetsskyldigheten fullgjorts, ger vid handen, att rätten till erhållna utmål och koncessionerade områden 1927 bevarats i 4 351 utmål och i 16 enligt lagen den 28 maj 1886 koncessionerade områden. Dessutom har arbetsskyldigheten fullgjorts vid 89

sjömalmsutmål, därav genom arbete under året vid 55 samt genom arbete under ett föregående år vid 34, varjämte arbetsskyldigheten fullgjorts genom arbete under året vid 1 grönstensutmål i Kalmar län.

Sättet för bibehållande av äganderätt till utmålen år 1927.

	Utmål med arbetsskyldigheten fullgjord					Utmål under vilostånd	Summa utmål
	genom arbete under året			genom arbete under föregående år	genom erläggande av avgift		
	med	utan	i närgränsande utmål				
	malm-(stenkols-) fångst						
Järngruvor	265	49	449	95	817	1 452	3 127
Andra malmgruvor.....	37	107	84	62	209	401	900
Stenkolsgruvor.....	56	—	270	12	—	2	340
därav områden koncessionerade enl. lagen den 28 maj 1886	11	—	3	—	—	2	16
Summa 1927	358	156	803	169	1 026	1 855	4 367
» 1926	353	117	754	235	1 073	1 758	4 290

Under redogörelseåret hava sönats 109 utmål. Beträffande 266 utmål saknas uppgift.

Beviljade vilostånd. Antalet utmål, för vilka vilostånd eller förlängning därav beviljats att träda i kraft vid redogörelseårets utgång eller fr. o. m. den 1 januari 1928, utgjorde 433, 1 kalkstensutmål ej inbegripet. För 305 av dessa beviljades jämlikt 44 § i gällande gruvstadga vilostånd av bergmästarne, medan för de övriga 128 förlängt vilostånd beviljades av bergsöverstyrelsen. För 1926 voro motsvarande siffror resp. 427, 342 och 85. Av ovannämnda antal 305 avsågo 290 järnmalm, 6 kopparmalm, 7 bly-, silver- och zinkmalm, 1 svavel- och magnetkis samt 1 grafit.

E) **Bevillingstaxerad inkomst av bergverksrörelse.**

Den för bevilling upptaxerade inkomsten av bergverksdriften, grundad på resultatet av närmast föregående års rörelse, uppgick för de anläggningar, som voro i verksamhet under redogörelseåret, till 31 765 131 kronor mot 40 265 511 kronor 1926. Inkomstens fördelning på bergshanteringens olika grenar framgår av följande tablå.

	1926 Kr.	1927 Kr.
Järngruvor	29 523 750	24 803 900
Andra malmgruvor	1 157 077	838 021
Järnverk	7 101 205	4 241 475
Andra metallframställningsverk o. d.	—	—
Stenkolsgruvor	—	—
Stenindustriella anläggningar	2 483 479	1 881 735
Summa	40 265 511	31 765 131

I de stenindustriella anläggningarnas anförda inkomstbelopp ingår fältspats- och kvartsbrottens bevillingstaxerade inkomst med 33 915 kronor.

Résumé.

Le tableau suivant présente des données sommaires concernant la production des industries extractives et métallurgiques en Suède en 1927.

Aperçu des industries extractives et métallurgiques en 1927.

	Nombre d'établissements	Personnel		Force motrice: chevaux		Valeur de vente des produits Mille couronnes
		admini- stratif	ouvrier	directement employé pour les machines et les appareils	employé pour ali- menter des générateurs électriques	
Mines de fer	80	456	8 318	81 147	12 109	100 145
Autres mines de minerais métallifères	23	77	1 210	9 534	700	8 306
Usines de fer	93	2 197	24 657	237 393	148 574	185 122
Autres usines pour la production de métaux etc.	7	51	811	4 317	630	15 039
Mines de houille	8	101	2 190	4 581	390	5 663
Établissements pour l'industrie de la pierre	564	666	16 646	17 403	748	48 642
Totaux 1927	775	3 548	53 832	354 375	163 151	362 917
» 1926	739	3 341	53 085	344 537	161 165	337 519

Les chiffres du tableau ci-dessus montrent que la production des industries extractives et métallurgiques en 1927 a subi une augmentation légère par rapport à 1926. L'extraction des minerais de fer a établi un nouveau record et celle des minerais autres que ceux de fer s'est aussi augmentée. En général la production des usines à fer n'a subi aucun changement quantitatif par rapport à l'année précédente sauf en ce qui concerne la fonte, dont la production a considérablement diminué, un fait qui a produit, avec l'exportation augmentée, une amélioration très nécessaire sur ce marché. L'exploitation des gisements de houille présente une petite augmentation, mais les prix des produits ont baissé considérablement après la fin de la bonne conjoncture pendant la grève en Angleterre en 1926. Les conditions du travail de l'industrie de la pierre ont été tranquilles, ce qui a eu pour résultat une forte augmentation de la production par rapport à 1926, spécialement pour les pavés.

La production de *minerai de fer*, qui s'est élevée de 14.1 %, se répartit de la manière suivante:

	1926		1927	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Minerai de première qualité	7 823 386	80 227	8 823 447	90 493
Minerai d'autres qualités	187 547		221 428	
Schlich	454 981	4 679	616 102	6 083
Total	8 465 914	84 906	9 660 977	96 576

De schlich ont été agglomérés les produits suivants:

	1926		1927	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Briquettes	33 782	727	29 451	595
Sinters	143 661	2 497	177 800	2 973

L'exportation de minerais de fer s'est élevée, en 1927, à 10 715 765 tonnes contre 7 655 521 tonnes en 1926.

La production de *minerai de fer limoneux* n'a été que de 3 474 tonnes.

La production de *fonde* en 1927, 417 765 tonnes, présente une diminution de 9·6 % par rapport à 1926.

La quantité totale des *ferro-alliages* s'est élevée, en 1927, à 36 753 tonnes contre 32 508 tonnes en 1926.

La production de *fer et de lingots soumis à l'affinage au bas foyer* fait voir les chiffres suivants:

	1926		1927	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Massiaux et fer ébauché	30 485	5 527	31 474	5 648
Lingots	495 220	80 078	499 414	79 778
dont Bessemer	82 916	13 000	74 869	11 603
» Martin	363 887	56 499	371 415	55 642
» acier fondu au creuset	1 094	553	1 206	810
» » de fusion électrique ..	47 323	10 026	51 924	11 723

Les chiffres concernant les produits principaux de *fer et d'acier en barres et d'autres ouvrages* ont été:

	1926		1927	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Fer et acier en barres (battu, gros et médium et déchets de fer)	164 477	34 746	163 088	36 021
Billetes et blooms	326 191	58 439	348 697	62 359
Ébauches de tubes, creuses	15 788	5 124	16 929	5 449
Ébauches de tubes, pleines	13 362	2 414	13 565	2 415
Autre fer ébauché pour manufacture	32 979	7 688	16 885	5 268
Fer d'angle, à T etc. et autre fer façonné (gros et médium)	14 602	2 983	16 027	3 201
Autre fer gros (rails, essieux, etc.)	5 155	1 359	3 871	931
Autre fer médium	9 908	3 166	10 072	3 099
Fer feuillard, carillon et autre fer fin	73 321	18 496	70 864	17 851
Fil laminé en boucles	52 504	12 339	54 642	12 075
Strips	4 694	1 526	4 971	1 633
Tôles fortes et médium	17 900	4 579	18 038	4 868
Tôles minces	41 408	13 975	39 732	12 348

Les *minerais autres que ceux de fer* présentent les chiffres suivants:

	1926		1927	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Minerai d'argent et de plomb	3 987	1 305	7 428	1 775
» de molybdène	6	22	—	—
» » cuivre	40	2	217	8
» » manganèse	15 258	463	16 823	490
» » zinc	56 267	4 508	62 526	4 325
» d'arsenic	13 149	850	22 100	849
Pyrite	69 759	901	69 239	859

Les quantités des principaux *métaux autres que le fer*, produites en Suède, ont été :

	1926		1927	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Plomb	563	334	415	186
Cuivre	4 006	4 478	5 552	5 959
Zinc	4 800	2 885	4 681	2 257

L'exploitation des gisements de *houille* présente le résultat suivant:

	1926		1927	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Houille	383 673	5 320	398 298	4 724
Argile réfractaire	172 936	704	179 212	812
Argile de klinker	45 871	184	36 312	126

Les *pierres dégrossies, concassées, taillées et polies* et les autres ouvrages en pierre présentent les chiffres suivants:

	1926		1927	
	Tonnes	Mille couronnes	Tonnes	Mille couronnes
Granit et gneiss, blocs bruts et macadam	348 885	1 467	398 183	1 641
pavés	396 448	8 211	809 957	16 003
dalles et bordures de trottoirs	54 259	1 617	84 983	3 205
pierres de construction, non polies ou sculptées	20 740	1 138	16 613	974
autres ouvrages	.	1 662	7 131	1 932
Granit dit noir ou vert, en blocs	38 789	2 227	41 294	2 349
pierres ouvrées	2 816	1 735	3 107	1 811
Pierre ollaire, blocs bruts et ouvrages, toutes espèces	.	462	3 475	459
Schiste, pierre brute et ouvrages, toutes espèces	.	192	.	204
Grès, quarzite et silex pyromaque, pierre brute et cassée, pierres ouvrées	.	514	89 360	423
Pierre à chaux et dolomite, pierre brute	541 100	2 171	531 013	2 148
pierre cassée et moulue	116 338	445	144 653	460
pierres de construction et autres ouvrages	.	1 715	10 151	1 526
Marbre, en blocs et pierres ouvrées	.	2 735	6 693	3 224
Feldspath, non moulu	33 550	483	29 251	432
moulu	420	19	1 385	52
Quartz, non moulu	40 347	308	62 280	381
moulu	2 271	79	2 533	86
Chaux calcinée, non éteinte	4 174 811	9 034	4 169 856	9 591
éteinte	202 836	297	202 502	282
Craie et farine fossile	16 079	791	20 184	881
Autres ouvrages	—	24	—	43

TABELLER.

Tab. 1. Uppfordringen ur

I tabellen använda beteckningar för olika brytningsmetoder: D = dagbrott; I = igensättnings-
T = takbrytning utan igensättning. Med * betecknas utmål, från vilka malm erhållits utan

	1	2	3	4
	Gruvor (gruvfält)	Antal utmål, från vilka malm erhållits	Under året använd bryt- nings- metod	Antal veckor, var- under gruvan arbetats
1	Stockholms län	1	—	—
2	<i>Häverö socken</i> : Herrängsfältet (Eknäsgruvan)	1	MP	52
3	Uppsala län	2	—	—
4	<i>Alunda socken</i> : Ramhällsfältet (Karl Olsgruvan)	1	MP	40
	<i>Dannemora och Filns socknar</i> : Dannemora gruvors odalutmål:			
5	Sveagruvan	1	S	29
6	Mellanfältet		S	26
7	Diamantgruvan		S	20
8	Södermanlands län	7	—	—
9	<i>Sköldinge socken</i> : Kantorps gruvfält (Östra, Västra och Nya Kantorps- gruvorna samt Vilhelminagruvan)	4	P	52
10	Ramsta gruvfält (Oskars- och Östra Oskarsgruvorna)	* 2	—	—
11	<i>Gåsinge socken</i> : Älgsjöbacksfältet (Myrgruvan)	1	P	9
12	Östergötlands län	1	—	—
13	<i>Skällviks socken</i> : Nartorps gruva	1	IMR	48
14	Värmlands län	6	—	—
	<i>Färnebo socken</i> : Persbergs odalfält:			
15	Skärstöten	1	S	52
16	Storgruvan		P	
17	Alabama		S	
18	Långbansfältet (Stor- och Sandelinsgruvorna)	2	PT	51
19	<i>Nordmarks socken</i> : Tabergs gruvor	1	I P R	52
20	Finnmosse gruvor	1	S	52
21	Nordmarks gruvor	1	M	52

¹⁾ Därav genom magnetisk sovring 32 298 ton; ur äldre varp 986 ton. — ²⁾ Genom vaskning av äldre varp 800 ton. — ⁶⁾ Genom magnetisk sovring; därav ur äldre varp 1 800 ton. — ⁷⁾ Genom magnetisk ur 526 ton berg och malm från äldre upplag erhöles 257 ton malm. — ¹⁰⁾ Mull. — ¹¹⁾ Ur 8 006 ton berg

järngruvorna år 1927.

brytning; M = magasinsbrytning; P = pallbrytning i öppna rum; R = rasbrytning; S = skivbrytning; brytning under redogörelseåret.

5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Totala kvantiteten utfraktat berg och malm		Erhållen skrädd, direkt användbar malm, däri inbegripet plock-, vask- och magnetiskt sovråd malm		Nettoförsäljningsvärde fritt banvagn eller fartyg å denna direkt användbara malm	Den producerade primamalmens genomsnittshalt av			Erhållen för anrikning lämplig produkt	
Under jord	I dagbrott	Prima	Andra kvaliteter		järn	fosfor	svavel		
Ton				Kronor	%			Ton	
21 171	13 681	—	—	—	—	—	—	35 593	1
21 171	13 681	—	—	—	—	—	—	1) 35 593	2
34 921	—	16 596	330	165 225	—	—	—	14 475	3
14 290	—	{ 4 869 2) 708 }	330	{ 43 822 6 368 }	{ 51·07 51·74 }	{ 0·015 0·017 }	{ 0·039 0·05 }	4 863	4
12 465	—	3) { 837 6 060 }	—	68 970	{ 50 50·6 }	{ 0·003 0·003 }	{ 0·092 0·027 }	3) 5 568	5
7 503	—	3) { 525 969 2 355 }	—	43 335	{ 50 54·9 52·5 }	{ 0·003 0·003 0·003 }	{ 0·092 0·008 0·038 }	3) 3 654	6
663	—	3) { 56 217 }	—	2 730	{ 50 54·9 }	{ 0·003 0·0035 }	{ 0·092 0·008 }	3) 390	7
83 226	—	7 646	22	83 050	—	—	—	70 101	8
80 735	—	6 206	—	68 266	54·9	0·023	0·005	70 101	9
—	—	4) 164	—	1 804	51	0·004	0·014	—	10
2 491	—	1 276	22	12 980	62·2	0·166	0·078	—	11
64 016	—	6 204	—	74 448	—	—	—	34 355	12
64 016	—	3) 6 204	—	74 448	50	0·02	0·02	5) 34 355	13
118 132	—	48 285	—	407 746	—	—	—	36 665	14
{ 1 836 5 273 13 796 }	—	6) { 514 1 176 3) 6 015 }	—	76 574	{ 54·1 50·8 51·7 }	{ 0·008 0·005 0·011 }	{ spår spår spår }	7) 14 002	{ 15 16 17 }
31 504	—	2 449	—	26 939	60	0·008	0·02	4 312	18
{ 15 477 14 985 3 862 }	—	{ 3) 16 700 3 600 }	—	162 404	{ 51·8 62·1 }	{ 0·005 0·012 }	{ 0·02 spår }	3) 9 054	19
18 284	—	9) { 10 568 10) 823 }	—	{ 84 542 5 764 }	{ 54·6 57·9 }	{ 0·005 0·006 }	{ 0·078 0·033 }	—	20
13 115	—	11) { 4 680 3) 1 760 }	—	51 523	{ 53·6 49·8 }	{ 0·008 0·007 }	{ 0·048 0·053 }	3) 11) 9 297	21

äldre malmsylta. — 3) Genom magnetisk sovring. — 4) Övermalm. — 5) Genom magnetisk sovring; därav ur sovring; därav ur äldre varp 3 800 ton. — 6) Därav 198 ton övermalm. — 7) Genom magnetisk sovring; och malm från äldre upplag ha erhållits 800 ton primamalm jämte 4 500 ton anrikningssmalm.

	1	2	3	4
1	Örebro län	30	—	—
2	Nora socken: Timansbergs gruvfält (Kärrgruvan)	1	I	52
3	Stribergs gruvfält:	3	{ M I }	52
4	Övra Kärrgruvorna			
5	Långgruvan			
6	Åsbobergsgruvan			
7	Rödbergsfältet	1	P	52
8	Pershyttefältet:	1	P	52
9	Övre fältet			
10	Nedre fältet	1	M	32
11	Nora och Järnbods socknar: Klacka—Lerbergs gruvfält (Stora Klacka- och Stora Lerbergsgruvorna)	1	S	52
12	Vikers socken: Dalkarlsbergs gruvfält (Odalfältet samt Vasa- och Nya Vretgruvorna)	3	S	52
13	Hjulsjö och Järnbods socknar: Stora Slotterbergsgruvan, äldre varp ...	* 1	—	13
14	Hjulsjö socken: Ösjöbergsfältet (Ösjöbergsgruvan) ..	1	M	48
15	Hällefors socken: Sirsjöbergsfältet (Stora Sirsjöbergs-, Sikfors- och Mosstegggruvorna)	3	MS	35
16	Ljusnarsbergs socken: Svartviksfältet (Lejonmarksgruvan)	1	M	51
17	Stållbergsfältet (Kejsarschaktet samt Kungs- Drottning- och Kejsarinnegruvorna)	4	{ M S }	50
18	Sköttgruvfältet (Karl-, Skött- och Nya Karl- gruvorna)	3	I	14
19	Bastkämsfältet (Bastgruvan)	1	M	4
20	Guldsmedshyttans socken: Ingelshyttefältet (Södra Sand- och Gullmund- gruvorna)	1	T	4
21	Stripa odalfält	1	MT	31
22	Gränshyttfältet (Gullblankagruvan)	1	T	52
23	Ramsbergs socken: Blankafältet (Pojk- och Elzwiksgruvorna)	2	MT	52
24	Västmanlands län	28	—	—
25	Skinnskattebergs socken: Riddarhytte odalutnål (Bäckegruvan)	1	¹⁴⁾	43
26	Stripagruvan, äldre varp	* 1	—	25
27	Källfallsfältet (Valdemars- och Grundbergs- gruvorna)	2	MS	52
28	Norbergs socken: Risbergfältet (Bond- och Rännilsgruvorna)	2	M	50
29	Kallmorbergfältet:	1	MS	50
30	Kallmoragruvan			
31	Lilla Kallmoragruvan	1	M	30
32	Morbergfältet (Norra Örling-, Mor- och Örlinggruvorna)	3	MPR	52
33	Getbacksfältet (Stora och Västra Åsgruvorna)	2	I	52
34	Röbergfältet (Stora och Lilla Östanmossgruvorna)	2	DT	52

¹⁾ Därav ur äldre varp genom magnetisk sovring 5 353 ton. — ²⁾ Genom magnetisk sovring. — ³⁾ Därav netisk sovring 10 722 ton. — ⁴⁾ Malmen höll även 0.75 % mangan. — ⁵⁾ Malmen, varav 200 ton härrörde magnetisk sovring 2 788 ton; ur äldre varp 924 ton. — ⁶⁾ Malmen höll även 4.6 % mangan. — ⁷⁾ Därav ortdrivning.

5	6	7	8	9	10	11	12	13	
487 160	—	205 597	2 491	1 789 207	—	—	—	192 325	1
2 381	—	{ 210 1 390 }	—	{ 2 520 15 290 }	66·9 66·9	0·006 0·004	{ 0·007 0·038 }	781	2
{ 41 941 16 002 }	—	{ 470 33 140 }	—	{ 4 700 208 782 }	62·4 52·1	0·018 0·015	{ 0·02 0·007 }	20 229	3
2 798	—	{ 360 590 }	73	{ 2 268 4 130 }	52·1 56·3	0·015 0·008	{ 0·007 0·076 }	1 471	4
9 239	—	{ 2 270 3 230 }	—	{ 22 700 22 610 }	62·35 53·85	0·018 0·014	{ 0·003 0·005 }	2 750	5
8 145	—	1) { 26 3 448 4 373 }	—	{ 390 31 030 21 860 }	65 62 58	0·005 0·005 0·005	{ 0·02 0·08 0·1 }	2 278	6
8 371	—	981	—	5 900	63	0·005	0·1	—	—
4 829	—	6 200	—	37 200	52	0·018	0·01	2 118	7
—	—	900	—	5 400	51·3	0·015	0·01	3 929	8
55 840	—	6 100	—	57 950	60·2	0·011	0·007	45 527	9
99 300	—	{ 8 898 7 212 4 685 2) 5 062 }	—	{ 80 082 50 484 23 425 33 422 }	57·8 55·6 56·3 55·8	0·034 0·06 0·239 0·067	{ 0·025 0·003 0·006 0·007 }	52 139	10
—	—	—	—	—	—	—	—	2) 1 325	11
12 894	—	3) 2 875	—	40 250	60·5	0·007	0·02	4) 4 282	12
29 564	—	2) { 2 715 416 }	—	40 703	{ 58·5 58·4 }	{ 0·008 0·019 }	{ 0·02 0·03 }	5) 15 883	13
21 901	—	5 312	2 067	95 927	6) 47·3	0·005	0·024	6 131	14
{ 3 676 85 304 }	—	7) 66 295	—	662 950	8) 50·5	0·01	0·026	—	15
6 348	—	2 736	—	21 888	53	0·016	0·05	9) 3 397	16
4 365	—	1 837	351	17 937	10) 49·2	0·009	0·15	1 040	17
234	—	28	—	196	50·37	0·015	0·02	60	18
36 546	—	22 671	—	170 032	51·5	0·007	0·015	11 452	19
28 423	—	7 739	—	61 912	52	0·01	0·01	14 324	20
9 059	—	{ 11) 2 205 12) 1 223 }	—	47 269	{ 61·8 56·6 }	{ 0·004 0·011 }	{ 0·018 0·008 }	13) 3 209	21
372 485	1 755	117 229	17 719	1 314 535	—	—	—	175 366	22
6 294	—	—	—	—	—	—	—	2 853	23
—	—	410	—	4 103	46	0·015	0·04	—	24
138 046	—	37 108	—	379 985	58	0·005	0·06	74 125	25
11 277	—	1 116	—	5 580	50	0·025	0·025	9 266	26
7 947	—	709	—	12 762	60	0·004	0·015	7 238	27
3 055	—	50	—	600	50	0·008	0·015	3 005	28
39 476	—	20 665	—	103 325	48·8	0·02	0·01	18 483	29
23 581	—	5 179	—	62 148	50	0·006	0·03	16 306	30
5 880	1 755	770	—	9 240	51	0·005	0·03	6 865	31

genom magnetisk sovring 433 ton. — 4) Därav genom magnetisk sovring 3 849 ton. — 5) Därav genom magnetisk sovring 3 849 ton. — 6) Därav genom magnetisk sovring 3 849 ton. — 7) Därav genom magnetisk sovring 3 849 ton. — 8) Malmens höll även 5·65 % mangan. — 9) Därav genom magnetisk sovring 3 849 ton. — 10) Därav genom magnetisk sovring 3 849 ton. — 11) Därav genom magnetisk sovring 3 849 ton. — 12) Därav genom magnetisk sovring 3 849 ton. — 13) Därav genom magnetisk sovring 3 849 ton. — 14) Endast

	1	2	3	4
	Klackbergsfältet:			
1	Gröndalsgruvan	1	I	52
2	Storgruvan	1	I	52
3	Nya Kolningbergsfältet (Stads- och Strandgruvorna)...	2	I	52
4	Gamla Kolningbergsfältet (Uddevalla- och Persgruvorna)	2	MS	52
	Andersbenningsfältet:			
5	Långgruvan	1	M	27
6	Vindgruvan	1	M	38
7	Malmkärra-, Nya och Västra Malmkärragruvorna.....	3	M	52
8	Västanfors socken: Östra och Västra Stortäktsgruvorna	2	M	52
9	Kopparbergs län	82	—	—
10	Svärdsjö socken: Vintjärnsfältet (Öster-, Gammal- och Fallåsgruvorna) ..	3	P	40
	Stora Tuna socken: Idkerbergsfältet:			
11	Voxna-, Bråfalls-, Laxsjö-, Bergmästare- och Väg- gruvorna	5	S	50
12	Herrgruvan	1	S	50
	Tuna Hästbergsfältet:			
13	Räms Vattugruva	1	PT	50
14	Hinsgruvan	1	PT	50
15	Silebergs socken: Hästhagbergs Fly- och Smedjegruva	1	P	42
16	Säters socken: Bispbergsfältet (Stor- och Gräsgruvorna)	2	{ IM PR }	52
	Husby socken: Rällingsbergsfältet:			
17	Rällingsbergsgruvan	1	MP	52
18	Ågruvan	1	P	28
19	Garpenbergs socken: Östra och Västra Smältarmossgruvorna	2	M	2
20	Intrångets gruvor (Viks- och Stjälkgruvorna)	2	MS	52
21	Jelkgruvan	1	M	40
22	Långviksfältet (Holm- och Pålsgruvorna)	2	M	52
23	Grangärde socken: Grängesbergs exportfält	30	MS	52
24	Risbergsfältet (Hammar-, Carl- och Höga Visan- gruvorna m. fl.)	19	DMS	52
25	Ludvika socken: Björnbergsfältet (Pullerogruvan)	1	S	52
	Blötbergsfältet:			
26	Kalvgruvan	1	S	51
27	Flygruvan	1	M	51
28	Fredmundbergsfältet (Ickorrgruvan)	1	²⁴⁾	48
29	Lekombergsfältet (Lekombergsgruvan)	1	MP	47
30	Ludvika stad: Hillängsgruvan	1	P	49
31	Norrbärke socken: Siksjöbergsfältet	1	P	52
	Nybergsfältet:			
32	Källgruvan	1	M	7
33	Kanalgruvan	1	P	52
34	Bråthagsfältet (Stora Bråt- och Tappgruvorna).....	1	T	37

¹⁾ Kismalm — ²⁾ Malmen höll även 3·4 % mangan. — ³⁾ Mull. — ⁴⁾ Malmen höll även 4·7 % mangan.
⁵⁾ Därav 7 063 ton genom magnetisk sovring och 705 ton kismalm. — ⁶⁾ Malmen höll även 4·8 % mangan.
höll även 2 % mangan. — ¹³⁾ Därav ur äldre varp 1 977 ton. — ¹⁴⁾ Därav genom magnetisk sovring 5 875
— ¹⁷⁾ Därav genom magnetisk sovring 39 443 ton. — ¹⁸⁾ Malmen höll även 8 % mangan. — ¹⁹⁾ Därav genom
netisk sovring 3 702 ton. — ²³⁾ Malmsylta. — ²⁴⁾ Endast undersökningsarbeten. — ²⁵⁾ Sylta, som kvarligger
²⁸⁾ Därav genom magnetisk sovring 5 718 ton.

5	6	7	8	9	10	11	12	13	
12 956	—	5 707	¹⁾ 2 895	87 135	²⁾ 50·5	0·003	0·1	³⁾ 682	1
24 526	—	12 142	¹⁾ 4 311	173 198	⁴⁾ 48·3	0·003	0·07	⁵⁾ 2 944	2
10 801	—	3 919	⁶⁾ 2 745	324 559	⁷⁾ 44·1	0·003	0·05	³⁾ ⁶⁾ 1 617	3
30 955	—	13 483	⁸⁾ 7 768		⁹⁾ 49·7	0·003	0·05	³⁾ ⁶⁾ 4 066	4
5 440	—	—	—	—	—	—	—	⁶⁾ 23 943	5
26 959	—	—	—	—	—	—	—		6
9 402	—	4 794	—	57 500	52	0·005	0·05		7
15 890	—	11 177	—	89 400	47	0·005	0·01	2 318	8
2 818 407	12 583	1 622 348	200 866	16 080 328	—	—	—	235 483	9
37 554	—	⁶⁾ 200	—	800	48	0·024	0·003	¹⁰⁾ 37 176	10
239 200	—	⁶⁾ 155 466	—	1 400 000	64	0·6	0·005	—	11
77 747	—	⁶⁾ 49 628	—	450 000	64	0·6	0·005	—	12
71 077	—	{ 4 924 }	—	96 000	¹¹⁾ 38	0·016	0·175	51 651	13
17 847	—	{ 7 353 }	—		¹²⁾ 48	0·015	0·09		14
6 529	—	2 858	1 607	44 653	61	0·004	0·01	¹³⁾ 2 836	15
31 140	—	¹⁴⁾ { 3 783 }	¹⁵⁾ 2 990	186 608	{ 68	0·005	0·001	—	16
		{ 9 742 }			{ 60	0·008	0·002		
7 084	—	¹⁶⁾ { 2 590 }	—	36 700	{ 57	0·003	0·02	⁶⁾ 9 000	17
9 675	—	{ 515 }	—		{ 65	0·001	0·02		18
1 225	—	⁶⁾ 144	—	1 650	59	0·001	0·1	⁶⁾ 701	19
57 712	—	—	—	—	—	—	—	¹⁷⁾ 50 353	20
7 759	—	—	—	—	—	—	—	6 221	21
30 679	—	16 599	⁶⁾ 6 602	136 887	¹⁸⁾ 41·43	0·01	0·2	—	22
1 646 378	—	¹⁹⁾ 1 026 633	{ ²⁰⁾ 1 804 ²¹⁾ 145 010 }	11 154 429	60·4	1	0·008	—	23
111 745	12 583	²²⁾ 53 539	{ ²¹⁾ 2 740 ²³⁾ 25 753 }	500 085	57·5	0·4	0·004	6 036	24
8 741	—	3 290	—	32 900	56·9	0·009	0·041	4 122	25
190 760	—	⁶⁾ 120 757	—	760 769	57·7	0·56	0·01	⁶⁾ 18 949	26
60 467	—	37 673	13 777	403 743	62·7	0·78	0·01	—	27
4 938	—	1 501	—	11 734	62	0·45	0·01	²⁵⁾ 1 407	28
128 139	—	⁶⁾ 87 965	—	443 343	53·3	0·82	0·024	⁶⁾ 40 032	29
36 268	—	²⁶⁾ 21 982	—	208 827	²⁷⁾ 37·5	0·01	0·45	—	30
23 715	—	²⁸⁾ 12 060	—	154 000	58	0·002	0·005	—	31
1 060	—	240	166	4 200	54	0·004	0·015	201	32
9 820	—	{ 1 007 }	322	49 200	{ 64	0·003	0·006	6 166	33
1 148	—	{ 1 659 }	95	3 800	{ 55	0·004	0·01		34
		240			52	0·004	0·006	632	

— ⁵⁾ Därav 1 554 ton mull. — ⁶⁾ Genom magnetisk sovring. — ⁷⁾ Malmen höll även 4·1 % mangan. —
— ¹⁰⁾ Därav genom magnetisk sovring 33 206 ton. — ¹¹⁾ Malmen höll även 11 % mangan. — ¹²⁾ Malmen
ton. — ¹⁵⁾ Därav 1 360 ton mull genom magnetisk sovring. — ¹⁶⁾ Därav genom magnetisk sovring 2 466 ton.
magnetisk sovring 391 872 ton. — ²⁰⁾ Apatit. — ²¹⁾ Mull genom magnetisk sovring. — ²²⁾ Därav genom mag-
oarbetad. — ²⁶⁾ Därav genom magnetisk sovring 5 335 ton. — ²⁷⁾ Malmen höll även 11·5 % mangan. —

	1	2	3	4
1	Gävleborgs län	5	—	104
2	<i>Hofors socken</i> : Nyängsfältet (Nyängs- och Erik Hansgruvorna) ..	2	MS	52
3	Storstrecksfältet (Storstrecks-, Edske- och Afzegruvorna)	3	M	52
4	Norrbottnens län	106	—	—
5	<i>Gällivara socken</i> : Gällivare malmfält	57	{ DM PR }	52
6	Koskullskulle gruvfält	5	DMS	49
7	<i>Jukkasjärvi socken</i> : Kiirunavaara malmfält	31	DM	52
8	Luossavaara malmfält	6	D	52
9	Tuolluvaara malmfält	7	DS	52
10	Hela riket	268	—	—

¹⁾ Därav genom magnetisk sövring 834 544 ton. — ²⁾ Därav genom magnetisk sövring 300 695 ton.

5	6	7	8	9	10	11	12	13	
52 586	—	2 465	—	36 975	—	—	—	35 213	1
34 131	—	1 877	—	28 155	53·7	0·004	0·184	23 490	2
18 455	—	588	—	8 820	60 6	0·003	0·035	11 723	3
2 326 746	7 792 265	6 797 077	—	70 541 373	—	—	—	310 656	4
1 566 645	131 591	¹⁾ { 193 225 } 1 057 057	—	13 440 531	{ 65·3 62·1	{ 0·246 0·837	{ 0·051 0·051	²⁾ 304 774	5
131 046	142 548	²⁾ 201 280	—	1 685 160	64·7	0·022	0·12	—	6
568 860	6 930 140	{ 361 798 96 281 303 232 2 909 4 123 810 }	—	50 346 715	{ 68·96 67·42 66·39 65·38 62·34	{ 0·013 0·055 0·178 0·544 1·62	{ 0·024 0·014 0·007 0·008 0·014	—	7
13 180	499 086	{ 69 038 177 642 19 197 1 328 7 149 56 715 }	—	3 890 062	{ 66·69 66·97 66·51 65·16 61·52 37·04	{ 0·019 0·055 0·171 0·477 1·21 5·44	{ 0·037 0·025 0·012 0·011 0·046 0·017	—	8
47 015	88 900	{ 60 519 56 109 9 788 }	—	1 178 905	{ 68·04 67·22 64·56	{ 0·01 0·199 1·136	{ 0·003 0·002 0·005	⁴⁾ 5 882	9
6 378 850	7 820 284	8 823 447	221 428	90 492 887	—	—	—	1 140 232	10

— ²⁾ Därav genom magnetisk sovring 120 921 ton; ur äldre varp 16 691 ton. — ⁴⁾ Malmbreccia.

Tab. 2. Järnmalmes anrikning,

I tabellen använda

Slag av anrikningsverk: m = magnetiskt; mv = kombinerat magnetiskt

	1	2	3	4	5	6
	Verkets namn	Slag av anrik- ning	Antal timmar, varunder anrik- nings- verket varit i gång	I verket ingående rå-		
				Från nedanstående gruvor (gruvfält)	Vikt	Genom- järn
1	Stockholms län	—	5 286	—	44 880	—
2	Vigelsbo	mv	1 392	Gamla Rörbergsgruvan, äldre varp	¹⁾ 9 154	43
3	Herräng	m	3 894	Eknäsgruvan	35 726	37.84
4	Uppsala län	—	1 107	—	11 983	—
5	Dannemora	m	1 107	{ Mellanfältet, Svea- och Diamant- } gruvorna	²⁾ 11 983	35.69
6	Gimo	—	—	—	—	—
7	Södermanlands län	—	6 479	—	72 959	—
8	Kantorps	mv	6 479	Kantorps- och Vilhelminagruvorna	⁴⁾ 72 959	37.4
9	Östergötlands län	—	2 090	—	34 355	—
10	Nartorps	m	2 090	Nartorps gruva	⁶⁾ 34 355	28
11	Värmlands län	—	4 769	—	36 699	—
12	Persberg	m	1 805	{ Skärstötten, Storgruvan och Ala- } bama	⁸⁾ 14 002	33
13	Långban	mv	1 550	{ Stor-, Kollegii-, Källar- och San- } delinsgruvorna	4 346	36
14	Taberg	m	1 414	{ Tabergs gruvor	9 054	33.6
15	Hagfors	—	—	{ Nordmarks gruvor	¹¹⁾ 9 297	
16	Nykroppa	—	—	—	—	—
17	Örebro län	—	25 203	—	165 783	—
18	Timansberg	m	3 810	Kärr- och Sörgruvorna	¹³⁾ 9 620	25
19	Åsboberg	mv	1 902	Åsbobergs- och Övra Kärrgruvorna	9 460	41.4
20	Pershyttan	mv	895	Pershyttefältet (Nedre fältet) ...	3 929	40.1
21	Klacka-Lerberg	mv	6 042	{ Stora Klacka- och Stora Lerbergs- } gruvorna	48 486	30
22	Dalkarlsberg	mv	4 433	{ Odalfältet samt Vasa- och Nya } Vretgruvorna	41 663	33
23	Slotterberg	m	1 059	{ Stora Slotterbergsgruvan, äldre } varp	1 325	28
24	Bredsjö	m	1 215	Ösjöbergsgruvan	3 755	48
25	Sikfors	m	3 297	Sirsjöbergsfältet	17 264	47
26	Sköttgruvan	m	591	{ Karl-, Skött- och Nya Karl- } gruvorna	¹⁶⁾ 2 788	40.42
27	Guldsmedshyttan	mv	1 959	{ Gullblankagruvan	13 710	42.78
				{ Blankafältet	1 782	39.7
				{ Stripa odalfält	12 001	42.45
28	Degerfors	—	—	—	—	—
29	Bofors	—	—	—	—	—

*) Förutom i tabellen redovisade kvantiteter slig, briketter och sinter, erhållna med inhemsk järnmalm vid två kopparverk erhållits 176 346 ton purple-ore med värdet 1 364 558 kr., och höllo 128 110 ton 58 % 134 108 ton purple-ore, huvudsakligen av årets produktion, ha vid ett verk framställts 131 426 ton briketter sinter med värdet 490 768 kr. Briketteringen pågick 8 760 timmar och sintringen 7 800 timmar.

¹⁾ Därav kismalm 1 023 ton. — ²⁾ Därav ur äldre varp 2 371 ton. — ³⁾ Malmmull. — ⁴⁾ Därav ur ⁷⁾ Därav 300 ton ur 800 ton varpmalm. — ⁸⁾ Därav ur äldre varp 3 800 ton. — ⁹⁾ Därav 1 200 ton ur 3 800 1 600 ton ur 4 500 ton varpmalm. — ¹³⁾ Därav ur äldre varp 8 839 ton. — ¹⁴⁾ Svartmalmsslig. — ¹⁵⁾ Blod-

brikettering och sintring år 1927.*)

beteckningar:

och vätanrikningsverk. Briketteringsverk: b. Sintringsverk: s.

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
gods		Erhållen färdig vara (slig)					Briketterings- eller sintnings- verk	Antal timmar, varunder briketterings- verket varit i gång	Tillverkade briketter och sinter			
snitthalt av		Vikt	Värde	Genomsnittshalt av					Vikt	Värde		
fosfor	svavel			järn	fosfor	svavel						
%		Ton	Kronor	%					Ton	Kronor		
—	—	25 869	300 410	—	—	—	—	5 352	22 624	339 000	1	
0·01	1·2	4 541	45 410	63	0·01	0·4	—	—	—	—	2	
0·018	1	21 328	255 000	64·18	0·004	0·2	s	5 352	22 624	339 000	3	
—	—	6 595	62 615	—	—	—	—	2 160	3 984	80 000	4	
0·003	0·15	{ ³ 3 335	30 015	49	0·003	0·081	{	—	—	—	5	
—	—	3 260	32 600	54	0·0035	0·15		s	2 160	3 984	80 000	6
—	—	34 130	307 170	—	—	—	—	2 202	14 470	195 345	7	
0·035	0·01	⁵ 34 130	307 170	65·5	0·013	0·005	s	2 202	14 470	195 345	8	
—	—	14 765	170 295	—	—	—	—	—	—	—	9	
0·02	0·02	⁷ 14 765	170 295	58	0·02	0·02	—	—	—	—	10	
—	—	13 229	127 926	—	—	—	—	5 348	9 839	201 167	11	
0·01	0·01	⁹ 4 727	54 358	62·5	0·004	spår	—	—	—	—	12	
0·013	0·008	1 851	20 361	¹⁰ 62	0·008	0·02	—	—	—	—	13	
0·007	0·08	{ ¹² 3 121	53 207	61·2	0·005	0·045	—	—	—	—	14	
—	—	3 530	—	—	—	—	s	3 077	5 097	96 843	15	
—	—	—	—	—	—	—	s	2 271	4 742	104 324	16	
—	—	61 101	569 995	—	—	—	—	26 012	32 992	617 225	17	
0·008	0·07	2 460	19 680	63·3	0·005	0·184	—	—	—	—	18	
0·018	0·01	{ 2 860	24 310	59·7	0·018	0·002	{	—	—	—	19	
—	—	1 430	10 725	64·5	0·013	0·012		—	—	—	—	20
0·02	0·008	{ ¹⁴ 1 450	11 600	62·2	0·006	0·003	{	—	—	—	20	
—	—	¹⁵ 250	2 000	67·3	0·011	0·005		—	—	—	—	21
0·015	0·02	12 150	109 350	63·2	0·007	0·005	—	—	—	—	21	
0·1	0·006	{ 9 174	64 218	67·1	0·013	0·003	{	—	—	—	22	
—	—	3 154	18 609	66·1	0·055	0·016		—	—	—	—	22
0·01	0·3	529	6 218	61	0·005	0·1	—	—	—	—	23	
0·015	0·1	2 476	29 712	66·8	0·005	0·025	b	3 039	3 189	55 808	24	
0·04	0·15	8 265	99 180	64·6	0·006	0·033	b	6 600	7 593	151 860	25	
0·02	0·1155	1 707	8 535	62·16	0·006	0·063	s	1 117	1 658	14 922	26	
0·012	1·2	8 247	82 470	67·1	0·007	0·2	{	s	2 744	4 429	64 220	27
0·015	0·014	963	11 556	67·35	0·007	0·007						
0·013	0·009	5 986	71 832	67·21	0·006	0·007						
—	—	—	—	—	—	—	s	5 312	8 724	178 735	28	
—	—	—	—	—	—	—	s	7 200	7 399	151 680	29	

som utgångsmaterial, ha såsom biprodukt vid kopparframställning av svavelkiskbränder från utländska gruvor järn, 0·01 % fosfor och 0·35 % svavel samt 48 166 ton 55 % järn, 0·005 % fosfor och 0·3 % svavel. Av med värdet 1 905 677 kr. och vid ett annat verk av 40 054 ton under året producerad purple-ore 39 658 ton

äldre varp 2 858 ton. — ⁵) Därav 1 337 ton ur 2 858 ton varpmalm. — ⁶) Därav ur äldre varp 800 ton. — ton varpmalm. — ¹⁰) Sligen höll även 3 % mangan. — ¹¹) Därav ur äldre varp 4 500 ton. — ¹²) Därav stenslig. — ¹⁶) Därav ur äldre varp 758 ton.

	1	2	3	4	5	6
1	Västmanlands län	—	14 600	—	183 480	—
2	Källfallet	m	4 400	{Valdemars- och Grundbergsgruvorna	¹⁾ 84 387	40
3	Kallmora	mv	3 214	{Kallmoragruvan	²⁾ 7 697	32
				{Lilla Kallmoragruvan	2 719	
				{Bondgruvan, äldre varp	2 287	
4	Spännarhyttan	—	—	—	9 238	41
5	Bälsjö	mv	1 520	{Norra Örling-, Mor- och Örling-} gruvorna	³⁾ 24 647	35·4
6	Östanmossa	m	3 261	{Stora och Västra Åsgruvorna	⁷⁾ 21 697	28·7
7	Långgruvan	m	2 205	{Stora o. Lilla Östanmossgruvorna	6 865	
8	Fagersta	—	—	Lång- och Vindgruvorna	23 943	
9	Högfors	—	—	—	—	—
10	Köping	—	—	—	—	—
11	Kopparbergs län	—	24 210	—	230 333	—
12	Vintjärn	m	2 051	Öster-, Gammal- o. Fallåsgruvorna	33 406	40·6
13	Rämshyttan	m	5 252	Räms Vattugruva o. Hinsgruvan	51 651	38
14	Hästhagbergs Fly- och Smedjegruva	—	—	—	—	—
15	Rällingsberg	m	904	Rällingsbergs- och Ågruvorna	9 000	40
16	Smältarmossgruvan	m	83	{Östra och Västra Smältarmoss-} gruvorna	701	46·6
17	Intrånget	mv	4 952	Viks- och Stjälkgruvorna	50 353	35·36
18	Jelkgruvan	mv	927	Jelkgruvan	5 306	32·62
19	Västra Ormberg	mv	1 231	{Pick-, Granlunds- och Cecilia-} gruvorna	17 745	51·5
20	Björnberget	m	331	Pullerogruvan	3 190	47
21	Blötberget	m	4 255	Kalvgruvan	18 949	54
22	Lekomberg	mv	4 224	Lekombergsgruvan	40 032	36
23	Nyberget	—	—	—	—	—
24	Horndal	—	—	—	—	—
25	Långshyttan	—	—	—	—	—
26	Gävleborgs län	—	1 556	—	23 591	—
27	Långnäs	m	1 556	{Nyängsgruvan	14 181	33·6
28	Hofors	—	—	{Storstrecks- och Edskegruvorna	9 410	34·2
29	Sandviken (Högbo)	—	—	—	—	—
30	Ljusne	—	—	—	—	—
31	Forsbacka	—	—	—	—	—
32	Norrbottens län	—	10 146	—	409 678	—
33	Vitåfors (Malmberget)	mv	¹⁰⁾ 10 146	Gällivare malmfält	¹¹⁾ 409 678	46·4
34	Hela riket	—	95 446	—	1 213 741	—

¹⁾ Därav ur äldre varp 10 262 ton. — ²⁾ Därav 5 400 ton ur 10 262 ton varpmalm. — ³⁾ Därav ur äldre varp 5 391 ton. — ⁸⁾ Sligen höll även 2 % mangan. — ⁹⁾ Småmalm. — ¹⁰⁾ För två verk sammanlagt. —

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
—	—	86 379	726 420	—	—	—	—	26 525	43 475	685 822	1
0·005	0·09	2, 44 695	292 295	65	0·003	0·05	b	5 561	8 017	128 272	2
0·01	0·02	5 520	55 200	62	0·004	0·011	—	—	—	—	3
0·03	0·025	4 827	48 270	64	0·01	0·015	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	s	6 999	16 021	224 294	4
0·02	0·002	{ ⁵⁾ 3 509 ⁶⁾ 6 299}	95 290	{62·8 63·5}	0·007 0·009	spår 0·002	—	—	—	—	5
0·006	0·13	10 036	120 432	62·2	0·004	0·026	—	—	—	—	6
0·01	0·05	11 493	114 933	60·9	0·007	0·025	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	s	5 317	7 724	154 000	8
—	—	—	—	—	—	—	s	2 240	5 263	63 156	9
—	—	—	—	—	—	—	s	6 408	6 450	116 100	10
—	—	122 398	1 047 188	—	—	—	—	15 307	43 657	584 348	11
0·025	0·01	15 996	95 976	65	0·008	0·003	—	—	—	—	12
0·03	0·2	28 715	230 000	⁵⁾ 63	0·01	0·09	s	4 480	23 534	260 000	13
—	—	—	—	—	—	—	s	1 967	2 967	29 666	14
0·007	0·07	5 882	64 700	57·4	0·005	0·05	—	—	—	—	15
0·003	1·2	517	5 700	59	0·001	0·8	—	—	—	—	16
0·01	0·82	25 127	315 338	61·72	0·01	0·655	—	—	—	—	17
0·0042	0·046	2 404	28 247	58·16	0·01	0·026	—	—	—	—	18
0·065	0·01	{ ⁹⁾ 2 146 8 402}	15 029 67 216	59·1 64·7	0·068 0·043	0·005 0·023	—	—	—	—	19
0·005	0·095	{ ⁹⁾ 1 044 990}	20 340	{55·8 61·8}	0·006 0·005	0·081 0·108	—	—	—	—	20
0·3	0·01	13 586	95 238	68	0·1	0·01	—	—	—	—	21
1·05	0·026	17 589	109 404	61·6	0·32	0·009	—	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	b	1 292	1 262	21 500	23
—	—	—	—	—	—	—	s	940	4 295	64 400	24
—	—	—	—	—	—	—	s	6 628	11 599	208 782	25
—	—	10 614	180 438	—	—	—	—	19 014	36 210	865 619	26
0·015	0·335	6 164	104 788	61·8	0·003	0·081	—	—	—	—	27
0·012	0·185	4 450	75 650	67·3	0·002	0·129	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	s	6 521	20 522	492 528	29
—	—	—	—	—	—	—	b	7 350	9 390	238 000	30
—	—	—	—	—	—	—	s	3 800	3 465	72 765	31
—	—	—	—	—	—	—	s	1 343	2 833	62 326	32
—	—	241 022	2 590 989	—	—	—	—	—	—	—	33
0·823	0·065	{96 652 128 352 16 018}	2 590 989	{63·8 70·7 66·5}	0·376 0·018 0·366	0·07 0·015 0·152	—	—	—	—	34
—	—	616 102	6 083 446	—	—	—	—	101 920	207 251	3 568 526	35

varp 458 ton. — ⁴⁾ Därav ur äldre varp 5 484 ton. — ⁵⁾ Svartmalmesslig. — ⁶⁾ Blodstensslig. — ⁷⁾ Därav ur äldre
¹¹⁾ Därav ur äldre varp 104 903 ton.

Tab. 3. Masugnar och tillverk.

Obs.! Då sifferuppgifterna för ett län fördelats å

	1	2	3	4	5	6	7	8
	L ä n	Antal verk, som haft masugnar i gång under året	Antal brukbara masugnar		Blåsnings-tid		T a c k -	
			Under året i verksamhet	Ej under året i verksamhet	Dygn	Smides-tackjärn	Bessemer-tackjärn	
							för sur process	för basisk process
							Tillverknings-	
1	Stockholms län	1	1	2	358	—	—	—
2	Uppsala län	1	1	6	282	970	—	—
3	Södermanlands län	2	²⁾ 2	—	464	—	—	—
4	Östergötlands län	1	1	2	235	3 558	—	—
5	Jönköpings län	1	1	—	192	—	—	—
6	Kronobergs län	—	—	1	—	—	—	—
7	Älvsborgs län	1	⁵⁾ 2	—	628	—	—	—
8	Värmlands län	3	4	4	1 078	—	—	—
9	Örebro län	14	3	2	771	—	11 332	—
10	Västmanlands län	5	6	6	2 653	7 936	—	—
11	Kopparbergs län	9	10	9	1 913	8 580	—	—
12	Gävleborgs län	5	⁶⁾ 10	9	2 042	3 842	3 415	³⁾ 44 957
13	Västernorrlands län	—	3	2	668	—	—	⁷⁾ 36 456
14	Norrbottnens län	—	10	8	2 746	8 100	14 192	—
15		—	—	1	—	—	—	—
16		—	—	2	—	—	—	—
17		—	—	2	—	—	—	—
18		—	—	2	—	—	—	—
19		—	—	2	—	—	—	—
20	Hela riket	43	58	65	14 030	32 986	28 939	81 413
21	Värde i kronor	—	—	—	—	2 975 716	3 216 330	7 327 170

¹⁾ I annan elektrisk ugn än masugn med träkol och träkolsslybb. — ²⁾ Därav 1 för koks enbart. — ³⁾ Därav 1 918 ton med träkol och koks i blandning.

Tab. 4. Antal verk samt härdar och ugnar för

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	L ä n	Begagnade verk	Härdar för färskning och skrotsmältning						Ugnar	
			Lancashire-smälthärdar		Vallonsmälthärdar		Skrotsmältningshärdar		Bessemersura	
			an-vända	ej an-vända	an-vända	ej an-vända	an-vända	ej an-vända	an-vända	ej an-vända
1	Stockholms län	2	—	—	—	2	—	—	1	—
2	Uppsala län	3	5	3	—	15	—	—	—	—
3	Södermanlands län	2	—	—	—	—	2	4	—	—
4	Östergötlands län	5	7	1	—	—	2	—	—	—
5	Kronobergs län	1	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Blekinge län	1	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Malmöhus län	1	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Hallands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Älvsborgs län	3	—	—	—	—	2	—	—	—
10	Värmlands län	6	1	3	—	—	—	—	2	—
11	Örebro län	6	²⁾ 11	10	—	—	—	1	—	1
12	Västmanlands län	9	13	11	—	—	2	—	—	—
13	Kopparbergs län	9	9	14	—	—	—	—	2	—
14	Gävleborgs län	10	19	9	1	2	—	—	6	—
15	Hela riket	59	65	51	1	19	8	5	11	1

¹⁾ Därav 1 elektrisk ugn för framställning av smidbart järn och stål direkt ur malm. — ²⁾ Därav 6 även

ning av tackjärn år 1927.

tvenne rader, avser den undre elektriska ugnar.

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
j ä r n						Gjutgods, framställt direkt från masugn		Summa tackjärn och direkt från masugn framställt gjutgods		
Martintackjärn		Gjuttackjärn		Tillsammans						
för sur process	för basisk process	för adu- cering	för andra ändamål							
kvantitet i ton				Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	
14 601	—	—	—	14 601	1 416 298	90	18 115	14 691	1 434 413	1
5 913	—	—	—	6 883	631 000	57	5 000	6 940	636 000	2
—	—	—	¹⁾ 1 139	1 139	80 000	—	—	1 139	80 000	3
—	²⁾ 9 200	²⁾ 150	⁴⁾ 34 165	43 515	3 379 346	—	—	43 515	3 379 346	4
—	1 239	—	—	4 797	446 121	65	8 125	4 862	454 246	5
—	—	—	1 529	1 529	210 000	—	—	1 529	210 000	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
5 680	10 532	—	—	16 212	1 630 025	—	—	16 212	1 630 025	8
—	7 925	—	8 003	15 928	1 872 335	488	73 200	16 416	1 945 535	9
11 101	—	—	—	22 433	2 187 795	—	—	22 433	2 187 795	10
18 561	4 347	10 427	11 143	52 414	5 118 332	901	100 911	53 315	5 219 243	11
24 456	16 302	805	1 840	51 983	4 726 996	4 760	623 658	56 743	5 350 654	12
—	—	—	¹⁾ 746	746	49 000	—	—	746	49 000	13
15 868	6 289	—	5 351	79 722	7 371 970	574	73 826	80 296	7 445 796	14
—	—	—	—	36 456	3 281 040	—	—	36 456	3 281 040	15
34 520	3 334	—	225	60 371	6 821 507	2 101	301 530	62 472	7 123 037	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
130 700	59 168	11 382	64 141	408 729	—	9 036	—	417 765	—	20

13 425 949 | 5 378 173 | 1 054 026 | 5 844 401 | — | 39 221 765 | — | 1 204 365 | — | 40 426 130 | 21

3) Med koks enbart. — 4) Därav med koks enbart 31 750 ton. — 5) Elektriska. — 6) Därav 2 för koks enbart.

beredande av smidbart järn och stål år 1927.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	
för framställning av götmetall												Bränn- ståls- ugnar		
ugnar		Martinugnar				Degelståls- ugnar		Elektriska ugnar						
basiska		sura		basiska				ljusbåge-		induktions-				
an- vända	ej an- vända	an- vända	ej an- vända	an- vända	ej an- vända	an- vända	ej an- vända	an- vända	ej an- vända	an- vända	ej an- vända			an- vända
—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1
—	—	2	1	1	—	1	1	1	3	—	—	1	1	2
—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3
—	—	—	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	8
—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	9
—	—	5	3	3	—	—	—	1) 2	—	—	—	—	—	10
—	1	5	1	4	1	—	—	1	—	—	—	—	—	11
—	—	5	1	6	1	—	—	4	1	—	—	—	—	12
4	—	5	3	4	6	4	—	5	—	1	—	—	—	13
—	—	9	1	3	—	—	—	2	—	1	1	—	—	14
4	1	33	11	28	10	5	1	23	6	2	1	1	1	15

använda för skrotsmältning.

**Tab. 5. Tillverkning av smältstycken och råskenor samt götmetall
och blässtål år 1927.**

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
<i>Smältstycken och råskenor, ovällda:</i>	31 474	5 648 030	11 350	594	2 257 162
framställda medelst: Lancashiremetod	30 186	5 482 690	10 648	594	2 180 162
Vallonmetod	102	21 726	—	—	—
Skrotsmältning	1 186	143 614	702	—	77 000
<i>Göt, ovällda, samt smidbart gjutgods:</i>	499 414	79 777 522	5 970	15 503	7 524 952
Bessemer-:	74 869	11 602 897	3 670	400	920 510
sur: göt:	15 521	2 578 036	3 670	229	775 550
kolhalt 0.5 % och däröver	11 006	1 846 824	2 683	20	548 550
” under 0.5 %	4 515	731 212	987	209	227 000
gjutgods, skrotat	178	149 361	—	171	144 960
basisk: göt	59 170	8 875 500	—	—	—
Martin-:	371 415	55 641 796	2 010	12 620	4 853 145
sur: göt:	168 259	27 556 487	1 324	124	264 619
kolhalt 0.5 % och däröver	141 860	23 633 486	1 243	81	239 839
” under 0.5 %	26 399	3 923 001	81	43	24 780
gjutgods, skrotat	6 163	3 581 768	681	2 444	2 280 688
basisk: göt:	193 883	22 503 990	5	8 016	955 801
kolhalt 0.5 % och däröver	11 402	1 474 626	—	69	7 682
” under 0.5 %	182 481	21 029 364	5	7 947	948 119
gjutgods, skrotat	3 110	1 999 551	—	2 036	1 352 037
Degelstål:	1 206	809 710	15	3	101 700
göt	1 181	695 450	—	—	—
gjutgods, skrotat	25	114 260	15	3	101 700
Elektrostål:	51 924	11 723 119	275	2 480	1 649 597
göt:	47 738	8 296 439	103	672	149 500
kolhalt 0.5 % och däröver	9 599	2 050 584	103	390	107 000
” under 0.5 %	38 139	6 245 855	—	282	42 500
gjutgods, skrotat	4 186	3 426 680	172	1 808	1 500 097
Summa smältstycken, råskenor och göt samt skrotat gjutgods	530 888	85 425 552	17 320	16 097	9 782 114
<i>Blässtål eller oräckt brännstål</i>	65	32 000	3	2	3 200

58 TAB. 6 (forts.). TILLVERKNING AV SMITT, PRESSAT OCH VALSAT JÄRN OCH STÅL. M. M.
SAMT ERHÅLLET SKROT ÅR 1927.

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela tillverkningen		Därav till avsalu		
	Ton	Värde i kronor	genom export	inom landet	Värde i kronor
			Ton		
Valstråd	54 642	12 075 185	23 916	22 811	9 856 199
därav av välljärn.....	1 094	293 066	286	369	180 408
" " götmetall	53 548	11 782 119	23 630	22 442	9 675 791
Strips	4 971	1 632 735	668	414	369 410
därav av välljärn.....	338	107 960	338	—	107 960
" " götmetall	4 633	1 524 775	330	414	261 450
e) Plåt	57 770	17 215 768	2 818	47 619	15 301 873
Grov- och mediumplåt av götmetall	18 038	4 867 938	1 118	12 632	4 067 165
Tunnplåt	39 732	12 347 830	1 700	34 987	11 234 708
därav av välljärn.....	225	117 465	107	118	117 465
" " götmetall	39 507	12 230 365	1 593	34 869	11 117 243
Summa smitt och pressat samt valsat järn och stål	—	—	100 037	198 769	80 288 582
3. Manufakturvaror och verkstadsprodukter.					
Tackjärns- och metallgjutgods.....	24 905	6 675 537	7 090		2 261 637
Manufakturvaror av järn och stål	—	—	—		46 193 065
Maskingods och övriga verkstadsarbeten	—	—	—		22 995 815
Summa manufakturvaror och verkstadsprodukter	—	—	—		71 450 517
Summa smitt och pressat samt valsat järn och stål jämte manufakturvaror och verkstadsprodukter.....	—	—	—		151 739 099
4. Skrot för omsmältning, erhållet vid framställning av de i tabb. 5 och 6 redovisade tillverkningarna.					
Stångjärnsavhugg	57 858	4 646 498	772	220	140 837
därav av välljärn.....	986	130 718	558	—	86 522
" " götmetall.....	56 872	4 515 780	214	220	54 315
Annat skrot.....	76 427	4 722 152	115	1 375	90 062
därav av välljärn.....	557	29 512	—	50	3 718
" " götmetall	75 870	4 692 640	115	1 325	86 344

**Tab. 7. Tillverkning vid bergverken av andra metaller än järn m. m.
år 1927.**

1	2	3	4	5	6
Tillverkningar	Hela årstillverkningen		Därav till avsalu		Av hela årstillverkningen hava utslutande eller huvudsakligen framställt av utländskt råmaterial kg
	kg	Värde i kronor	kg	Värde i kronor	
Silverprecipitat (med 4 % silver)	33 956	84 890	33 956	84 890	33 956
Frisk- och raffinadbly	397 044	176 653	397 044	176 653	175 000
Kopparskärsten	1 700 605	211 499	1 574 995	143 329	726 905
Cementkoppar	8 162 516	5 779 893	530 159	405 266	8 160 943
Råkoppar (slaggkoppar med 90·79 % koppar)	611 178	541 063	611 178	541 063	611 178
Raffinadkoppar, framställd av cementkoppar	5 405 773	5 797 656	5 405 773	5 797 656	5 405 773
Råzink (hårdzink)	254 000	96 520	254 000	96 520	185 000
Handelszink	3 882 856	1 863 770	3 882 856	1 863 770	1 650 000
Finzink	764 309	374 510	764 309	374 510	355 000
Koboltprecipitat	33 000	35 640	33 000	35 640	33 000
Metallisk kobolt	4 590	70 364	4 590	70 364	4 590
Brunsten, pulveriserad	15 800	2 686	15 800	2 686	—

Anm. Utöver i tabellen upptagna tillverkningar hava redovisats dels 167 322 kg raffinad(koppar-)slagg, hållande 30 % koppar, med värdet 29 678 kr., framställd av utländskt råmaterial, dels med inhemsk zink-malmsslig som utgångsmaterial 23 459 800 kg rostet zinkblande med värdet 1 651 374 kr., och höllo därav 2 864 800 kg 48·5 % och 20 595 000 kg 37·55 % zink. — Av den redovisade kvantiteten kopparskärsten höllo 276 905 kg 58·73 % och 1 423 700 kg 7·1 % koppar samt av cementkopparn 1 787 368 kg 87 %, 1 573 kg 85·7 % och 6 373 575 kg 73·9 % koppar. — Vid kopparverken ha jämväl framställts bl. a. 4 214 503 kg zinkoxid med värdet 979 124 kr., hållande 70 à 69 % zink.

Tab. 8. Uppfordringen ur andra

I tabellen använda

Brytningsmetod: D = dagbrott; I = igensättningsbrytning; M = magasinsbrytning;

	1	2	3	4	5
	Gruvor (gruvfält)	Antal under året med malmfångst arbetade utmål	Under året använd brytningsmetod	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Totala kvantiteten utfraktat berg och malm Ton
1	Uppsala län	1	—	—	6 053
2	<i>Dannemora socken</i> : Dannemora gruvor (Södra fältet).....	²⁾ 1	MP	51	6 053
3	Södermanlands län	1	—	—	3 131
4	<i>Tunabergs socken</i> : Stora Utterviksgruvan	1	D	30	3 131
5	Östergötlands län	—	—	—	29 219
6	<i>Godegårds socken</i> : Åmmebergsfältet	⁷⁾	I	52	29 219
7	Jönköpings län	3	—	—	2 451
8	<i>Ödestugu socken</i> : Spexerydsfältet:				
9	Tvistegruvan.....	3	T	52	{ 800 1 500 151 }
10	Mellanfältet				
	Hohultsgruvan.....				
11	Älvsborgs län	1	—	—	8 553
12	<i>Fröskogs socken</i> : Kesebolsgruvan	1	{ P M }	52	{ 6 640 1 913 }
13	Värmlands län	2	—	—	—
14	<i>Färnebo socken</i> : Långbansfältet	¹⁰⁾ 2	¹⁰⁾	¹⁰⁾	¹⁰⁾
15	Örebro län	5	—	—	68 873
16	<i>Hammars och Lerbäcks socknar</i> : Åmmebergs zinkgruvor	1	I	52	{ 28 491 28 914 11 468 }
17	<i>Kopparbergs köping</i> : Kaveltorpsfältet	4	P	52	
18	<i>Guldsmedshytte socken</i> : Ingelshtyttefältet (Södra Sand- och Gullmundgruvorna)	¹⁶⁾ 1	¹⁶⁾	¹⁶⁾	
19	Gränshyttefältet (Gullblankagruvan)	¹⁶⁾ 1	¹⁶⁾	¹⁶⁾	¹⁶⁾
20	Kopparbergs län	20	—	—	282 558
21	<i>Falu stad</i> : Falu gruva.....	1	I	52	¹⁷⁾ 88 601
22	<i>Svärdsjö socken</i> : Svärdsjöfältet (Svartviks-, Mellan- och Kompanigruvorna)	3	M	50	32 948
23	<i>Vika socken</i> : Nya Kalvbäcksgruvan	1	S	50	19 713
24	<i>Stora Skedvi socken</i> : Lövasfältet (Storgruvan)	1	²⁰⁾	50	1 182
25	<i>Kopparbergs socken</i> : Digertägs- och Urfjällsgruvorna	²¹⁾	²¹⁾	16	100
26	<i>Garpenbergs socken</i> : Garpenbergs odalfält	1	IMS	50	26 131
27	Ryllshyttefältet (Kompanigruvan)	1	S	50	28 423
28	Källängsgruvan	1	²⁰⁾	15	²⁵⁾ 175
29	<i>Leksands socken</i> : Södra Gruvbergsgruvan	1	D	1	40

¹⁾ Syavelkis, där ej annorlunda anges. — ²⁾ Även redovisat i tab. 1. — ³⁾ Därav ur äldre varp 119 ton. på Örebro län. — ⁴⁾ Zinkmalm. — ⁵⁾ Därav ur äldre varp 20 ton. — ¹⁰⁾ Utmålen äro även upptagna i tab. 1, äldre varp 388 ton. — ¹³⁾ Därav ur äldre varp 144 ton. — ¹⁴⁾ Därav ur äldre varp 176 ton. — ¹⁵⁾ Zink-, det brutna berget och malmen redovisas. — ¹⁷⁾ Häri ingå 1 742 ton rödmull, använd för rödfärgtillverkning. nings- och strossningsarbete. — ²²⁾ Ur äldre varp. — ²³⁾ Zink- och blymalm, därav ur äldre varp 177 ton. ²⁶⁾ Malmen höll 10 % zink och 4½ % bly samt 200 g silver per ton.

malmgruvor än järngruvor år 1927.

beteckningar:

P = pallbrytning i öppna rum; T = takbrytning utan igensättning; S = skivbrytning.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Erhållen stuff- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton						Summa malm	Värde å den direkt användbara malmen Kronor	Den direkt användbara malmens halt i % av metaller	Erhållen för anrikning avsedd produkt Ton	
Kopparmalm	Manganmalm	Zinkmalm	Bly- och silvermalm	Arsenikmalm	Svavel- och magnetkis ¹⁾					
—	—	1 378	—	—	—	1 378	73 271	—	746	1
—	—	³⁾ 282	—	—	—	282	23 928	49	746	2
—	—	⁴⁾ 572	—	—	—	572	25 758	39		
—	—	⁴⁾ 524	—	—	—	524	23 585	39		
—	3 131	—	—	—	—	3 131	23 796	—	—	3
—	⁵⁾ 3 131	—	—	—	—	3 131	23 796	⁶⁾ —	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	24 548	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁸⁾ 24 548	6
—	1 171	—	—	—	—	1 171	52 000	—	—	7
—	⁹⁾ 1 171	—	—	—	—	1 171	52 000	48	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
177	3 588	—	—	—	—	3 765	157 615	—	—	11
—	3 588	—	—	—	—	3 588	150 504	40	—	12
—	—	—	—	—	—	177	7 111	15	—	12
—	7 098	—	—	—	—	7 098	137 762	—	6 265	13
—	¹¹⁾ 2 595	—	—	—	—	2 595	75 810	38	6 265	14
—	¹²⁾ 2 689	—	—	—	—	2 689	46 020	28		
—	¹³⁾ 534	—	—	—	—	534	6 240	24		
—	¹⁴⁾ 1 036	—	—	—	—	1 036	7 740	15		
—	244	—	—	—	—	244	1 952	14	—	14
40	—	8 695	—	—	—	8 735	523 598	—	55 278	15
—	—	¹⁵⁾ 2 464	—	—	—	2 464	148 062	38	16 549	16
—	—	6 231	—	—	—	6 231	374 421	38	14 866	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁵⁾ 23 863	17
18	—	—	—	—	—	18	450	17	—	18
22	—	—	—	—	—	22	660	15	—	19
—	—	60	1	—	64 897	64 958	845 206	—	204 964	20
—	—	—	—	—	64 897	64 897	843 661	39	14 102	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁸⁾ 27 747	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	¹⁹⁾ 15 840	23
—	—	—	1	—	—	1	35	30	941	24
—	—	²²⁾ 30	—	—	—	30	1 000	20	10	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	²³⁾ 22 274	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	²⁴⁾ 26 400	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	30	—	—	—	30	510	²⁶⁾ —	—	29

— ⁴⁾ Malmmull. — ⁵⁾ Eulysit. — ⁶⁾ Malmen höll ca 10 % mangan och 24 % järn. — ⁷⁾ Utmålet redovisat i vilken tab. det brutna berget och malmen redovisas. — ¹¹⁾ Därav ur äldre varp 68 ton. — ¹²⁾ Därav ur bly- och kopparmalm, därav ur äldre varp 17 435 ton. — ¹⁰⁾ Utmålet är även upptaget i tab. 1, i vilken tab. — ¹⁸⁾ Zink-, bly- och kopparmalm. — ¹⁹⁾ Zinkmalm. — ²⁰⁾ Endast ortdrivning. — ²¹⁾ Huvudsakligen schakt. — ²⁴⁾ Zinkmalm, därav 22 107 ton från 24 130 ton utfraktat igensättningsberg. — ²⁵⁾ Zinkmalm, oskrädd. —

	1	2	3	4	5
	G r u v o r (gravfält)	Antal under året med malm- fångst- arbetade utmål	Under året använd bryt- nings- metod	Antal veckor, varunder gruvan arbetats	Totala kvantiteten utfraktat berg och malm Ton
1	Grangärde socken: Saxbergsfältet (Långfalls-, Rålinje-, God- och Gustavsgruvorna).....	4	S	50	64 069
2	Ludvika socken: Stigargruvan.....	1	PT	52	6 875
3	Brunnsviksgruvan	1	PT	52	10 395
4	Norrbärke socken: Stollbergsfältet	2	⁵⁾	48	3 906
5	Västerbottens län	6	—	—	42 556
6	Skellefteå socken: Boliden n:r 13, 17, 19, 20, 22 och 23	6	MP	52	42 556
7	Hela riket	39	—	—	443 394
8	Värde i kronor	—	—	—	—

¹⁾ Svavelkis, där ej annorlunda anges. — ²⁾ Zink-, bly- och kopparmalm. — ³⁾ Bly- och zinkmalm. — ⁶⁾ Bly-, zink- och järnmalm, därav ur äldre varp 18 294 ton. — ⁷⁾ Malmen höll c:a 20 % arsenik, 2 % ningsvärde å den brutna svavelkisen har ej kunnat uppgivas. — ¹⁰⁾ Malmen höll c:a 45 % svavel och 1·5 %

Tab. 9. Uppfordringen ur

	1	2	3	4
	Stenkolsfältets (-gruvans)		Antal veckor, var- under gruvan arbe- tats	Brytnings- mängd (berg, sten- kol och lera) Ton
	belägenhet	n a m n		
1	Kristianstads län		—	180 593
2	Västra Broby m. fl. socknar.....	Hyllinge ¹⁾	47	64 143
3	Björnekulla m. fl. socknar.....	Ormastorp	48	116 450
4	Malmöhus län		—	516 788
5	Ekeby socken.....	Skromberga	41	54 589
6	Trollenäs socken	Stabbarp.....	29	²⁾ 2 955
7	Höganäs och Väsby socknar.....	Höganäs	48	³⁾ 118 664
8	Norra Vrams m. fl. socknar.....	Gunnarstorp	47	88 870
9	Södra Vrams m. fl. socknar.....	Billesholm	48	131 867
10	Bjuvs socken	Bjuv	48	119 843
11	Hela riket		—	697 381

¹⁾ Av de redovisade, genom Hyllinge gruvans schakt uppfordrade kvantiteterna hava inom Rosendals- samt inom Bjuvs gruvans utmål i samma län 2 968 ton n:r 1, 427 ton n:r 2, 139 ton n:r 3 och 304 ton berg.

6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Erhållen stuff- och plock- samt annan direkt användbar malm, i ton							Värde å den direkt användbara malmen	Den direkt användbara malmens halt i % av metaller	Erhållen för anrikning avsedd produkt	
Kopparmalm	Manganmalm	Zinkmalm	Bly- och silvermalm	Arsenikmalm	Svavel- och magnetkis ¹⁾	Summa malm	Kronor		Ton	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	²⁾ 60 510	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	³⁾ 5 931	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁴⁾ 9 153	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	⁵⁾ 22 056	4
—	—	—	—	22 100	3 201	25 301	849 450	—	12 641	5
—	—	—	—	22 100	—	22 100	849 450	⁷⁾ ¹⁰⁾	⁶⁾ 12 641	6
—	—	—	—	—	3 201	3 201	⁹⁾			
217	14 988	10 133	1	22 100	68 098	115 537	—	—	304 442	7
8 221	364 062	597 264	35	849 450	843 661	—	2 662 693	—	—	8

— ⁴⁾ Järn-, bly- och zinkmalm, därav ur äldre varp 1 368 ton. — ⁵⁾ Endast ortdrivning och schaktsänkning-koppar och 22 % svavel samt 20—50 g guld och 50—130 g silver per ton. — ⁶⁾ Svavelkis. — ⁷⁾ Försälj. koppar.

stenkolsgruvorna år 1927.

5	6	7	8	9	10	11	12	13	
E r h å l l n a p r o d u k t e r									
S t e n k o l					Eldfast lera		Klinkerlera		
N:o 1	N:o 2	N:o 3 (inbegr. flis)	Tillsammans						
T o n			Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	Ton	Värde i kronor	
91 580	13 470	57 774	162 824	1 539 172	—	—	—	—	1
36 804	5 586	16 890	59 280	577 249	—	—	—	—	2
54 776	7 884	40 884	103 544	961 923	—	—	—	—	3
106 217	113 577	15 680	235 474	3 184 963	179 212	811 979	36 312	126 200	4
1 075	22 130	1 472	24 677	240 105	704	3 219	26 244	99 491	5
—	—	47	47	184	—	—	335	3 350	6
12 292	33 531	12 828	58 651	632 341	50 280	175 980	9 733	23 359	7
35 375	2 779	—	38 154	653 135	39 931	199 655	—	—	8
43 759	15 992	—	59 751	985 030	53 688	268 976	—	—	9
13 716	39 145	1 333	54 194	674 168	34 609	164 149	—	—	10
197 797	127 047	73 454	398 298	4 724 135	179 212	811 979	36 312	126 200	11

koncessionen i Malmöhus län brutits 4 824 ton n:r 1, 184 ton n:r 2, 3 825 ton n:r 3 och 1 713 ton berg — ²⁾ Dagbrott. — ³⁾ Därav i dagbrott 258 ton n:r 2, 2 560 ton eldfast lera och 1 502 ton klinkerlera.

Tab. 10. Produktionen av oarbetad sten och stenarbeten år 1927.

1	2	3	4	5
P r o d u k t e r	Kvan- titets- grund	Totala brytnings- kvantiteten	Produktion för avsalu	
			Kvantitet	Värde i kr.
<i>Sten och stenarbeten:</i>				
Granit och gnejs:				
blocksten (råblock)	ton	.	32 169	404 905
krossad sten, makadam och granitsand	»	—	366 014	1 236 104
gatsten: storgatsten, handslagen	»	—	420 175	8 608 059
smågatsten: handslagen	»	—	310 080	5 881 044
maskinslagen	»	—	79 702	1 513 724
kantsten för gatu- och vägarbeten	»	—	84 983	3 204 956
byggnadssten (ej slipad, polerad eller skulpte- rad)	»	—	16 613	974 482
sten för tekniska ändamål	»	—	178	11 102
andra arbeten: ej slipade, polerade eller skulp- terade	»	—	4 710	1 048 340
slipade eller polerade	»	—	2 036	756 739
skulpterade	»	—	207	116 183
S. k. svarta och gröna graniter:				
blocksten (råblock)	»	.	41 294	2 348 707
arbetad sten: enbart huggna arbeten	»	—	651	330 188
slipade, polerade eller skulpte- rade arbeten	»	—	2 456	1 480 585
Porfyr: blocksten (råblock)	»	.	200	15 700
monumentsten	»	—	2	1 450
Täljsten:				
råblock	»	.	225	4 500
täljstensmjöl	»	—	1 503	65 599
byggnads- och monumentsten	»	—	1 367	160 000
hällar, ugnar, husgeräds- och prydnadssaker m. m.	»	—	380	229 170
Lerskiffer: råsten	»	.	20	100
takskiffer	»	—	1 140	108 000
andra arbeten	—	—	—	50 173
Alunskiffer: råsten	ton	¹⁾ 300 282	—	—
skifferkalk och -mjöl	»	—	2 000	46 000
Sandsten: råsten	»	.	4 433	17 916
flis och krossad sten (slipsand)	»	—	7 230	52 226
byggnads- och monumentsten	»	—	88	5 115
kvärn- och defibrörstenar	»	—	61	5 425
slip- och brynstenar	»	—	282	32 000
Kvartsit: råsten	»	65 328	10 421	60 158
flis och krossad sten (slipsand)	»	—	54 907	181 193
Flinta: rå	»	16 947	11 574	14 351
arbetad	»	—	364	54 772
Kalksten och dolomit:				
råsten	»	²⁾ 2 296 689	531 013	2 148 415
skärv och krossad sten	»	—	101 423	154 430

1) Härav 297 097 ton använda som bränsle, 2 178 ton till oljdestillation och 1 007 ton för cementfabrikation.

2) Härav ha 173 706 ton redovisats såsom kalkmärgel, använd för cementfabrikation.

TAB. 10 (forts.). PRODUKTIONEN AV OARBETAD STEN OCH STENARBETEN ÅR 1927.

1	2	3	4	5
P r o d u k t e r	Kvan- titets- grund	Totala brytnings- kvantiteten	Produktion för avsalu	
			Kvantitet	Värde i kr.
<i>Sten och stenarbeten (forts.):</i>				
Kalksten och dolomit (forts.):				
kalkstensmjöl	ton	—	43 230	305 316
byggnads- och monumentsten: enbart huggen	»	—	2 391	188 925
hyvlad eller sli-				
pad	»	—	7 373	1 242 919
skulpterad.....	»	—	7	4 400
andra arbeten	»	—	380	90 063
Marmor: råblock	»	4 858	134	30 486
byggnads- och monumentsten	»	—	4 917	2 055 046
möbelmarmor och andra arbeten.....	—	—	1 642	1 138 478
Fältspat: omalen.....	ton	—	29 251	431 808
därav: 1:ma	»	—	10 792	.
2:da	»	—	9 758	.
andra kvaliteter	»	—	8 701	.
malen	»	—	1 385	51 619
Kvarts: omalen.....	»	—	62 280	380 645
malen	»	—	2 533	86 241
Glimmer	»	—	10	250
<i>Kalk: framställd genom periodisk</i>				
bränning:				
osläckt kalk	hl	—	2 282 801	2 713 839
släckt kalk	»	—	44 022	29 050
framställd genom kontinuerlig				
bränning:				
osläckt kalk	»	—	1 865 205	6 715 739
bränd dolomit	»	—	21 850	161 256
släckt kalk	»	—	68 097	77 536
slagen kalk	»	—	5 722	86 679
mjölkalk	»	—	84 661	88 870
<i>Krita: rå.....</i>	ton	20 000	—	—
slammad	»	—	19 562	845 295
<i>Kiselgur: rå</i>	»	.	622	35 790
arbeten därav	—	—	—	23 282
<i>Olja, utvunnen ur alunskiffer</i>	kg	—	21 657	1 860

Tab. 11. Förbrukningen vid berg-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Län	Stenkol och sten- kols- stybb samt kolbri- ketter	Koks och koks- stybb	Torv- bränsle	Träkol och trä- kolsstybb	Ved i större stycken (kast- ved)	Annat trä- bränsle	Fly- tande brän- sle	Masugns- och koks- ugns gas ²⁾	Alun- skiffer
	Ton			hl	m ³		Ton	1000 m ³	Ton
1. Järngruvor, an- riknings- och briket- teringsverk	14 336	9 370	20	355 421	4 285	4 190	150	1 674	—
Stockholms län	—	—	—	45 968	—	—	—	—	—
Uppsala län	6	—	—	12 426	900	—	—	—	—
Södermanlands län	16	1 048	—	2 422	—	—	—	—	—
Östergötlands län	6	—	—	1 200	120	—	—	—	—
Kalmar län	135	5 748	—	1 050	—	1 525	57	—	—
Malmöhus län	10 220	—	—	—	—	—	—	—	—
Värmlands län	5	78	20	17 805	28	365	—	—	—
Örebro län	394	1	—	71 709	197	1 141	—	1 674	—
Västmanlands län	914	65	—	86 653	682	—	—	—	—
Kopparbergs län	589	1 846	—	53 937	342	1 099	70	—	—
Gävleborgs län	877	37	—	60 775	445	60	—	—	—
Norrbottnens län	1 174	547	—	1 476	1 571	—	23	—	—
2. Andra gruvor och anrikningsverk	27 233	219	—	145	1 572	8	40	—	—
Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Jönköpings län	28	—	—	—	—	—	30	—	—
Kristianstads län	³⁾ 9 077	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus län	³⁾ 17 662	—	—	—	—	—	—	—	—
Örebro län	445	55	—	60	792	8	—	—	—
Kopparbergs län	21	164	—	85	780	—	8	—	—
3. Järnverk	262 036	154 541	715	17 138 660	123 003	357 354	1 402	46 211	—
Stockholms län	—	—	—	624 945	—	—	—	—	—
Uppsala län	3 608	1 073	391	453 999	24 750	6 822	9	—	—
Södermanlands län	5 679	50 112	—	122 549	2 564	317	—	⁴⁾ 33 110	—
Östergötlands län	14 505	1 480	—	338 802	2 403	20 936	22	—	—
Jönköpings län	—	160	—	106 110	—	25	—	—	—
Kronobergs län	—	13	316	136	19	493	—	—	—
Blekinge län	8 217	898	—	10 360	2 096	—	—	—	—
Malmöhus län	9 993	719	—	—	—	—	—	—	—
Hallands län	3 623	6	1	482	—	—	—	—	—
Älvsborgs län	2 430	19 558	1	500 413	1 020	4 547	864	—	—
Skaraborgs län	107	3 663	—	9 830	—	—	—	—	—
Värmlands län	26 673	3 565	—	1 569 021	28 413	51 765	26	—	—
Örebro län	28 491	4 182	6	2 997 705	2 652	43 597	32	—	—
Västmanlands län	56 135	1 629	—	3 047 447	39 017	21 076	287	11 160	—
Kopparbergs län	36 421	52 697	—	2 984 609	16 367	70 401	28	—	—
Gävleborgs län	66 154	14 786	—	4 325 252	3 702	137 375	134	1 941	—
Norrbottnens län	—	—	—	47 000	—	—	—	—	—

¹⁾ Dessutom hava vid sjömalmsfångsten i Jönköpings—Kronobergs län förbrukats 40 ton stenkol, 15 m³ ningen har endast ofullständigt redovisats. — ²⁾ Stenkolsgruvor. — ³⁾ Därav koksugns gas 110.

verken av bränsle år 1927¹⁾.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
(forts.)	Stenkol och sten- kols- stybb samt kolbri- ketter	Koks och koks- stybb	Torr- bränsle	Träkol och trä- kolsstybb	Ved i större stycken (kast- ved)	Annat trä- bränsle	Fly- tande brän- sle	Masugns- och koks- ugns gas	Alun- skiffer
L ä n	T o n		hl		m ³		Ton	1 000 m ³	Ton
4. Andra metall- framställningsverk o. d.	16 789	829	—	85	3 030	1 370	1 366	—	—
Kalmar län.....	3 751	96	—	—	2 095	—	668	—	—
Malmöhus län.....	10 624	733	—	85	—	—	698	—	—
Älvsborgs län.....	580	—	—	—	497	—	—	—	—
Örebro län.....	1 594	—	—	—	289	1 370	—	—	—
Västmanlands län.....	1	—	—	—	30	—	—	—	—
Kopparbergs län.....	239	—	—	—	119	—	—	—	—
5. Stenindustriella anläggningar	50 487	7 636	76	6 696	63 266	6 306	221	—	297 097
Stockholms stad.....	1 699	27	—	—	49	—	—	—	—
Stockholms län.....	32	—	—	—	1 229	—	24	—	—
Uppsala län.....	1 054	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands län ...	8 513	—	—	—	7 768	—	2	—	—
Östergötlands län.....	252	56	—	300	157	39	2	—	1 300
Jönköpings län.....	391	—	—	—	42	—	—	—	—
Kronobergs län.....	411	—	—	—	771	—	—	—	—
Kalmar län.....	223	5 980	—	—	320	209	18	—	14 200
Gotlands län.....	861	—	25	—	384	800	15	—	—
Blekinge län.....	707	—	—	—	100	—	33	—	—
Kristianstads län.....	4 271	17	51	—	5 462	1 180	34	—	—
Malmöhus län.....	9 345	69	—	—	232	25	15	—	—
Hallands län.....	430	5	—	—	10	—	6	—	—
Göteborgs o. Bohus län	901	6	—	—	48	—	29	—	—
Älvsborgs län.....	7	—	—	—	20	—	—	—	700
Skaraborgs län.....	200	—	—	—	231	—	18	—	254 740
Värmlands län.....	—	—	—	60	50	20	—	—	—
Örebro län.....	11 550	1	—	40	606	—	16	—	26 157
Västmanlands län.....	7 647	1 251	—	5	12 580	30	2	—	—
Kopparbergs län.....	1 993	224	—	6 251	20 555	4 000	7	—	—
Jämtlands län.....	—	—	—	—	10 495	—	—	—	—
Västerbottens län.....	—	—	—	—	2 154	—	—	—	—
Norrbottnens län.....	—	—	—	40	3	3	—	—	—
Samtliga bergverk	370 881	172 595	811	17 501 007	195 156	369 228	3 179	47 885	297 097

annat träbränsle än kastved och 17 ton flytande bränsle. — ²⁾ Masugns gas, där ej annorlunda angives; förbruk-

Tab. 12. Träkolsförbrukningen vid verk med framställning av järn och stål år 1927.

1	2	3	4	5	6	7	8
L ä n	Träkol av skogsved		Träkol av sågverks- ribb		Träkol av skogsved och såg- verksribb, milkolade och ugnskolade tillsam- mans	Värde i kronor	Medel- värde per hl i kronor
	Milkolade	Ugns- kolade	Milkolade	Ugns- kolade			
	H e k t o l i t e r						
Stockholms län	40	—	624 945	—	624 985	499 992	0·80
Uppsala län	256 725	—	107 752	88 230	452 707	376 175	0·83
Södermanlands län	116 659	—	52 975	—	169 634	110 996	0·65
Östergötlands län	211 336	—	127 466	—	338 802	237 700	0·70
Jönköpings län	27 000	5 000	—	74 110	106 110	79 480	0·75
Kronobergs län	—	—	136	—	136	146	1·07
Blekinge län	—	—	10 360	—	10 360	8 500	0·82
Hallands län	482	—	—	—	482	429	0·89
Älvsborgs län	289 684	1 776	118 046	66 411	475 917	536 329	1·13
Skaraborgs län	—	—	—	9 830	9 830	8 260	0·84
Värmlands län	1 460 942	—	114 386	66 647	1 641 975	1 589 961	0·97
Örebro län	2 323 735	8 546	403 218	292 169	3 027 668	2 600 308	0·86
Västmanlands län	2 389 078	125 420	394 749	295 600	3 204 847	2 707 370	0·84
Kopparbergs län	2 478 571	616 642	26 800	167 762	3 289 775	2 715 782	0·83
Gävleborgs län	2 679 633	522 070	1 119 598	—	4 321 301	3 857 368	0·89
Västernorrlands län	51 324	—	136 535	—	187 859	135 070	0·72
Norrbottnens län	47 000	—	—	—	47 000	32 900	0·70
Hela riket	12 332 209	1 279 454	3 236 966	1 060 759	17 909 388	—	—
Värde i kronor	10 937 355	1 155 596	2 533 741	870 074	—	15 496 766	—
Medelvärde per hli kronor	0·89	0·90	0·78	0·82	—	—	0·87

Tab. 13. Motorer, använda vid bergverken år 1927. ¹⁾

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Motorer	Vid gruvbrytning								Vid anrikning, brikettering och sintning			
	för omedelbar drift av maskiner och apparater						för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer	
	uppfördring och pumpning		borrning		andra ändamål							
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr
Vattenhjul.....	2	50	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—
Vattenturbiner.....	1	25	3	345	—	—	54	9 029	4	70	3	255
Ångmaskiner.....	24	1 200	1	125	1	50	3	260	—	—	—	—
Ångturbiner.....	—	—	—	—	—	—	5	3 655	—	—	—	—
Oljemotorer.....	5	503	1	20	2	24	—	—	—	—	—	—
Gasmotorer.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Elektriska motorer.....	492	23 917	113	17 517	1 081	32 810	—	—	775	18 601	—	—
Summa	524	25 695	118	18 007	1 085	32 889	62	12 944	779	18 671	3	255

1	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Motorer	Vid järnverk samt andra metallframställningsverk o. d.				Vid stenindustriella anläggningar				Summa motorer			
	för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer		för omedelbar drift av maskiner och apparater		för drivande av elektricitetsgeneratorer	
	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr	Antal	Hkr
Vattenhjul.....	32	1 098	—	—	3	48	—	—	38	1 201	—	—
Vattenturbiner.....	222	32 839	146	134 274	2	57	2	348	232	33 336	205	143 906
Ångmaskiner.....	25	15 061	5	1 000	62	1 348	2	90	113	17 784	10	1 350
Ångturbiner.....	—	—	7	7 430	—	—	1	15	—	—	13	11 100
Oljemotorer.....	5	145	1	300	49	837	4	205	62	1 529	5	505
Gasmotorer.....	—	—	7	6 200	—	—	1	90	—	—	8	6 290
Elektriska motorer.....	7 289	192 567	—	—	1 044	15 113	—	—	10 794	300 525	—	—
Summa	2) 7 573	2) 241 710	2) 166	2) 149 204	3) 1 160	3) 17 403	3) 10	3) 748	11 239	354 375	241	163 151

¹⁾ Vid malmfångsten i sjön Vidöstern (Jönköpings—Kronobergs län) ha dessutom använts 2 oljemotorer om 65 hkr och 1 elektrisk motor om 5 hkr. — ²⁾ Häri ingå »Andra metallframställningsverk o. d.» med 1 oljemotor om 15 hkr och 339 elektriska motorer om 4 302 hkr för omedelbar maskindrift samt 2 ångmaskiner om 630 hkr för elektrisk generatordrift. — ³⁾ Häri ingå fältspats- och kvartsbrotten med 2 ångmaskiner om 66 hkr, 8 oljemotorer om 128 hkr och 35 elektriska motorer om 605 hkr för omedelbar maskindrift samt 1 ångturbin om 15 hkr och 1 oljemotor om 35 hkr för elektrisk generatordrift.

Av Kungl. Kommerskollegium

hava intill den 25 oktober 1928 offentliggjorts av:

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK:

INDUSTRI OCH BERGSHANTERING:

INDUSTRI. Årgångarna 1911—1926.

BERGSHANTERING. Årgångarna 1911—1927.

SPECIALUNDERSÖKNINGAR:

Textil- och beklädnadsindustrien.

Läder-, hår- och gummivaruindustrien.

Sveriges bergshantering år 1913.

Sveriges monterade vattenkraft.

HANDEL. Årgångarna 1911—1926.

SJÖFART. Årgångarna 1911—1926.

STATISTISKA MEDDELANDEN:

SER. A. BAND III: 1. Statistisk översikt av det svenska näringslivets utveckling åren 1870—1915.

SER. C. MÅNADSSTATISTIK ÖVER HANDELN. Årgångarna 1913—1927 samt av årgången 1928 häft. 1—9.

BLAND ÖVRIGA PUBLIKATIONER MÄRKAS:

KOMMERSIELLA MEDDELANDEN. Årgångarna 1914—1927 samt av årgången 1928 häft. 1—19.

BRÄNSLEFÖRBRUKNINGEN ÅREN 1913—1917 vid industriella anläggningar, kommunikationsanstalter samt allmänna verk och inrättningar. Specialundersökning.

RIDDARHYTTE MALMFÄLT. Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 1.

PERSBERGS MALMTRAKT och berggrunden i de centrala delarna av Filipstads bergslag. Beskrivningar över mineralfyndigheter N:r 2.
